

Výroční zpráva za rok

2024

Úvodní slovo prezidenta

Vážené dámy, vážení pánové,

vítejte u každoročně vydávaného materiálu, ze kterého se dozvíte to nejpodstatnější o tom, čím se Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR, zapsaný spolek (dále SONS) zabývala, tentokrát v roce 2024.

Přemýšlel jsem, jak nejvýstižněji rok 2024 nazvat a rozhodl jsem se, že se ho pokusím charakterizovat podle jeho významu a dopadu na jednotlivé oblasti působení SONS.

Rok setkávání – spolková činnost

Oblastní odbočky a celostátní kluby pokračovaly ve svých nejvlastnějších aktivitách, nabízely svým členům mnoho zajímavých akcí od krátkých setkání věnovaných např. společnému rukodělnému tvoření, zájmovému sportu, vzájemnému sdílení, vzdělávání až po několikadenní pobyty, na nichž bylo vše výše uvedené možné procvičit a zažít mnohem intenzivněji. A když se někdo nemohl nebo nechtěl potkávat osobně, byla pro něj k dispozici SONS online.

Rok pokračující nejistoty – sociální služby

Pokračovali jsme v poskytování všech našich tří sociálních služeb, snažili se o jejich zlepšování, dbali jsme na kvalitní vzdělávání sociálních pracovníků i jejich kolegů, pracovníků v sociálních službách, ale stále jsme si nebyli jistí, zda v budoucnosti budou služby financovány v rámci celostátní sítě nebo zda bude nutné služby začlenit do krajských sítí a přizpůsobit je v každém kraji různým podmínkám. I přesto jsme poskytli sociální služby mnoha nevidomým i slabozrakým uživatelům a pomáhali jim usnadnit začleňování do běžného života třeba tím, že si procvičili zacházení se speciálními pomůckami, získali konkrétní informace, které jim pomohly řešit jejich problémy zapříčiněné zrakovým postižením.

Rok nepřístupné „normy o přístupnosti“ – oddělení odstraňování bariér

V roce 2024 začala (přes naše námitky) platit technická norma o přístupnosti, do níž byla z větší části zapracována pravidla původně zakotvená ve vyhlášce, tedy předpisu vyšší právní síly. Nelíbí se nám přinejmenším formální degradace pravidel přístupnosti, jejímž snad nechtěným důsledkem je skutečnost, že z této mnohastránkové normy není možné vykopírovat ani jedno konkrétní ustanovení, protože to neumožňuje způsob publikace takovéto normy. Kromě marného boje s touto změnou však naše oddělení přispělo k mnoha jednotlivým řešením, která usnadňují orientaci a pohyb nevidomých a slabozrakých ve veřejném prostoru. Od autobusových nádraží přes přechody pro chodce až po správné označení různých dveří v Braillově písmu. A když má nevidomý cestující

k dispozici ještě naše Navigační centrum, je šance, že samostatně a bezpečně dorazí do cíle cesty, téměř stoprocentní.

Rok výročí a krásy – kultura

Koncerty a výstavami na Moravě i v Čechách jsme v roce 2024 oslavili 30. výročí festivalu Dny umění nevidomých. Několika koncerty jsme připomněli dvacetileté působení Vokál klubu, netradičního pěveckého sboru, v němž se nevidomí a slabozrací sboristé z celé republiky scházejí jednou měsíčně k víkendovým zkouškám, po nichž jsou připraveni přednést koncertní program složený z duchovních i světských děl.

Krása je hodnotou, kterou se snaží přinášet umělci bez ohledu na to, zda mají či nemají nějaký zdravotní handicap; za krásný lze beze sporu označit i tradiční koncert ve Španělském sále Pražského hradu, který se i v roce 2024 uskutečnil 3. prosince a přinesl vystoupení českého a arménského sólisty.

Rok vděčnosti – PR a fundraising

K největším z úkolů v této oblasti patří každý rok připravit a pečovat o celostátní sbírku Bílá pastelka. A přes všechno úsilí nakonec úspěch sbírky závisí na ochotě dárců. Proto jsme vděční všem dárcům, že se i v roce 2024 opět podařilo výtěžek zvýšit a bezpečně překonat kýženou pětimilionovou hranici.

Rok hmatu a slova – vydavatelství Zora

Redakci Zora se nevyhnuly dopady způsobené podstatně nižší státní podporou na její činnost, přesto byla uspořádána dvoukolová celostátní soutěž ve čtení a psaní pomocí Braillova písma s novou disciplínou a s finálovým kolem ve větších prostorách. Ale hlavně, i nadále vycházel kmenový časopis Zora s přílohami v rozmanitých formách včetně hmatové grafiky, která nejen informuje, ale rozvíjí tak důležité hmatové vnímání. A nově přibyla i Odpoledne se Zorou, při nichž si užíváme inspirativních slov známých osobností.

Rok čtení – Knihovna digitálních dokumentů

S radostí konstatuji, že i toto tradiční oddělení stále vylepšuje své služby. O tom svědčí množství stažených knížek, ale také stahování nově zařazených zvukových stop filmů s audiopopisem. Začlenění produkce redakce Zora do katalogu Knihovny jistě také přispěje ke komfortnějšímu přístupu k těmto periodikům.

Rok budoucích otazníků – celá SONS

Výroční zprávu za rok 2024 máte možnost číst až v roce, v němž budeme více než jindy uvažovat o budoucnosti SONS, budeme volit její nové vedení, které bude po další čtyři roky rozhodovat o tom, kam se bude hnutí nevidomých a slabozrakých v České republice ubírat. Přeji nám, ať vybereme co nejlépe a ať se na křižovatkách ubíráme správným směrem. Kudy jsme šli v roce 2024, najdete na dalších stránkách.

Luboš Zajíc – prezident spolku

Obsah

Úvodní slovo prezidenta.....	1	12.1 Vydávané tituly	24
Obsah	3	12.2 Podpořili nás	24
1 O SONS	4	13 Knihovna digitálních dokumentů	25
1.1 Základní údaje	4	13.1 Inovace	25
1.2 Poslání a cíle	4	13.2 Aktivity v roce 2024	25
1.3 Vedení organizace	4	13.3 Kvantitativní ukazatele	26
2 Odbočky SONS v regionech a celostátní kluby... 5		13.4 Další nabídka	26
3 SONS online	8	14 Navigační centrum	27
4 Sociální služby	8	14.1 Služby Navigačního centra	27
4.1 Odborné sociální poradenství	8	14.2 Provoz Navigačního centra	27
4.2 Sociálně aktivizační služba pro osoby se zrakovým postižením	10	14.3 Tvorba podrobných popisů tras pro firmy či organizace	27
4.3 Sociální rehabilitace	10	14.4 Databáze popisů přestupových tras.....	28
5 Obhajoba práv osob se zrakovým postižením.. 11		15 E-mailové konference BrailNet	29
6 Zahraniční spolupráce	12	16 Metodické centrum odstraňování bariér	29
7 Dobrovolníci v SONS.....	13	16.1 Ovlivňování legislativy	29
8 Realizované projekty	14	16.2 Vyjadřování k dopravním stavbám.....	30
8.1 Projekty realizované za pomoci Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška	14	16.3 Spolupráce s organizacemi řešícími přístupnost.....	30
8.2 Projekty realizované za pomoci dalších nadací a fondů.....	15	16.4 Osvětové činnosti	31
9 Bílá pastelka	16	16.5 Přístupnost kulturních a památkových objektů.....	31
10 Poradenství a výuka užívání elektronických pomůcek, Tyflokabinet.....	19	17 Tyflopomůcky SONS s.r.o.	32
10.1 Pro uživatele naší služby	19	18 Středisko výcviku vodících psů.....	33
10.2 Pro pracovníky naší organizace	20	18.1 Akce pro držitele vodících psů	33
10.3 Základní lektorská zkouška	20	18.2 Akce pro veřejnost	33
10.4 Akreditované školení pro lektory	20	18.3 Předání psi a psi ve výcviku	34
10.5 Prezentace oddělení Tyflokabinet Praha....	21	19 Kultura.....	34
11 Přístupnost	21	19.1 Dny umění nevidomých	34
11.1 Audity, konzultace a testování přístupnosti.....	21	19.2 Tyfloart	39
11.2 Prosazování přístupnosti	21	20 Masáže zrakově postiženými maséry.....	41
11.3 Vzdělávání a osvěta	22	21 Brailský tisk	41
12 Vydavatelství a časopis ZORA	22	22 Poděkování dárcům	42
		23 Zpráva o hospodaření za rok 2024.....	45

1 O SONS

1.1 Základní údaje

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky, zapsaný spolek (dále SONS) existuje již od roku 1996 a síť našich více než 60 odboček je rozprostřena napříč celou Českou republikou.

Naše činnost a služby:

- sociálně aktivizační služby pro těžce zrakově postižené osoby (organizace aktivit, svépomocných skupin, aktivizačních klubů),
- základní poradenství o možnostech kompenzace zrakového postižení i o poskytovatelích služeb zrakově postiženým osobám,
- technické poradenství při výběru pomůcek včetně nácviku obsluhy takových zařízení,
- odborné sociálně právní a pracovně právní poradenství,
- vydávání časopisů v Braillově písmu, zvukové podobě, zvětšeném černotisku a digitální formě,
- provozování digitální knihovny zpřístupňující texty zrakově handicapovaným osobám,
- rozvoj a docvičování dovedností získaných v programech základní rehabilitace (vaření, práce v domácnosti, čtení atd.),
- výcvik vodicích psů a další služby jejich držitelům,
- odstraňování architektonických a informačních bariér

a další, o nichž se více můžete dozvědět na webových stránkách www.sons.cz, případně samozřejmě též níže v předkládané zprávě.

1.2 Poslání a cíle

Problém slepoty není ve slepotě samotné, ale v tom, že o ní ostatní téměř nic nevědí, a proto se jí bojí. Ztrátou zraku život nekončí, může jít o nový začátek, záleží jen na nás. Proto existuje SONS, spolek s celorepublikovou působností, s více než stoletou tradicí svých svépomocných předchůdců, spolek s několikatisícovou členskou základnou nevidomých a slabozrakých občanů, jejich rodinných příslušníků, přátel a příznivců.

SONS je přístavem, kde se scházíme, kde pomáháme sobě i druhým, kde poskytujeme služby sociální a k nim služby související. Služby jsou poskytovány jednak SONS samotnou a jednak pro tento účel SONS založenými společnostmi s kvalitním profesním a vzdělávacím zaměřením.

1.3 Vedení organizace

Mgr. Luboš Zajíc

prezident

Tel.: 775 438 187

e-mail: prezident@sons.cz

Jan Šnyrych

viceprezident

tel.: 731 169 643

e-mail: jan.snyrych@sons.cz

Mgr. Veronika Pokorná

výkonná ředitelka

Tel.: 602 685 770

e-mail: veronika.pokorna@sons.cz

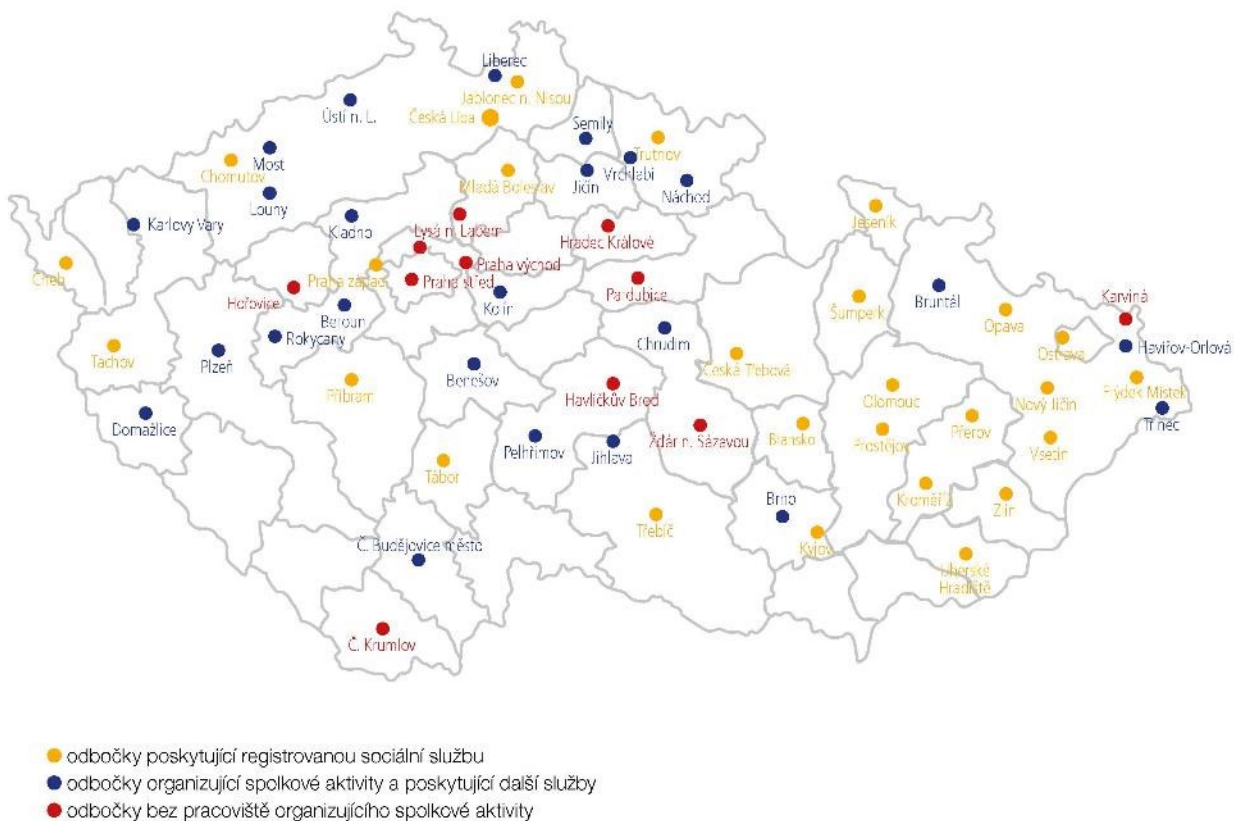
2 Odbočky SONS v regionech a celostátní kluby

Rok 2024 byl pro naše odbočky obdobím intenzivní práce ve prospěch nevidomých a slabozrakých. Prostřednictvím sítě 62 oblastních odboček jsme byli tam, kde nás lidé potřebovali nejvíce – v jejich přirozeném prostředí. Naše týmy pracovníků a dobrovolníků každý den pomáhaly lidem se zrakovým postižením překonávat překážky všedního života především prostřednictvím spolkových aktivit, poradenství a poskytování terénních a ambulantních služeb.

Spolková činnost našich pracovišť je finančně podporována Úřadem vlády ČR. V roce 2024 se jednalo o dotaci ve výši 2 896 163 Kč.

Mapa oblastních odboček SONS

Naše odbočky představovaly celý rok centra živého společenství, kde nevidomí mohli zažívat věci jinak pro ně těžko dostupné – od společných výletů s odborným průvodcovským výkladem přes návštěvy divadelních představení s audiopopisem a vzdělávacích přednášek a besed až po speciálně upravené sportovní aktivity či workshopy ručních prací vedené zkušenými lektory. Své získané dovednosti mohli zrakově postižení prezentovat na různých regionálních akcích nebo na festivalu amatérských umělců Tyfloart v Sezimově Ústí.

Odbočky také po celý rok pořádaly osvětové akce, kde si návštěvníci mohli vyzkoušet každodenní činnosti bez pomoci zraku, seznámit se s kompenzačními pomůckami nebo si projít město s bílou holí. Velký ohlas měly zejména interaktivní workshopy na základních a středních školách.

Pestrost aktivit ilustrují následující čísla a fotografie.

Činnosti našich odboček v roce 2024 v číslech:

- V rámci sociálně aktivizačních služeb proběhlo 3 050 hromadných akcí, kterých se zúčastnilo 16 351 uživatelů.
- Mimo sociální služby bylo uspořádáno 2 751 spolkových aktivit, kterých se zúčastnilo 17 535 osob.
- Odbočky uskutečnily 15 rekondičních pobytů, kterých se zúčastnilo 337 osob.
- Celkem odbočky uskutečnily 376 osvětových akcí, kterých se zúčastnilo 8 473 osob.

V roce 2024 vyvíjelo aktivní činnost také 6 celostátních zájmových klubů. Členové Aktiv klubu se vydali do Španělska a úspěšně uspořádali cestovatelský festival v Kolovratech. Vokál klub oslavil 20. výročí svého založení a uskutečnil 8 vystoupení. Členové Qardo klubu se kromě tuzemských turnajů zúčastnili také dvou mezinárodních – ve Zlíně a v Nitře na Slovensku.

3 SONS online

Rok 2024 byl také ve znamení rozvoje našeho úspěšného projektu "SONS online". Tento inovativní program propojuje nevidomé a slabozraké z celé republiky ve virtuálním prostoru, kde mohou sdílet své zkušenosti a rozvíjet své zájmy bez ohledu na vzdálenost či mobilitu. Pravidelné online přednášky a besedy se zajímavými hosty, tréninky paměti, besedy o asistivních technologiích vedené odbornými lektory či setkání literárního klubu se těšily velkému zájmu.

V roce 2024 se uskutečnilo celkem 31 online akcí:

- 12 tréninků paměti
- 9 besed
- 6 akcí – S Tyflokabinetem za technikou
- 4 čtenářské kluby

Celkem se do virtuálních aktivit zapojilo 296 účastníků.

Projekt tak významně přispěl k aktivizaci našich klientů a pomáhal překonávat sociální izolaci, zejména u těch, kteří žijí v odlehlejších oblastech nebo mají omezenou možnost osobní účasti na aktivitách.

4 Sociální služby

SONS poskytuje 3 registrované služby dle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách. Působnost zajišťujeme ve všech krajích ČR, a to formou ambulantní i terénní.

Nejobjemnější finanční podporu na poskytování registrovaných sociálních služeb poskytlo, jako každoročně, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, a to tentokrát souhrnně ve výši 15 687 400 Kč.

4.1 Odborné sociální poradenství

Počet pracovišť: 24

Cílová skupina: osoby se zrakovým postižením starší 16 let, které mají v důsledku zhoršení nebo ztráty zraku částečně nebo zcela omezen přístup k informacím a možnostem řešení své situace. Poradenství poskytujeme také rodinným příslušníkům osob se zrakovým postižením, osobám jednajícím v zájmu těchto osob a pracovníkům institucí, kteří potřebují konzultaci týkající se osob se zrakovým handicapem.

V rámci ČR byla v poradenství v roce 2024 řešena nejčastěji tato témata:

- pomoc při uplatňování práv a obstarávání osobních záležitostí
- informace o pomůckách
- příspěvek na zvláštní pomůcku

Sociálně právní poradna Praha je zastřešujícím pracovištěm sítě našich poradenských míst.

V roce 2024 poskytla poradenské služby osobám se zrakovým postižením z celé republiky, a to 740 individuálních služeb 310 uživatelům. Nejvíce, 182, bylo z oblasti občanského poradenství a nejčastěji se týkaly bydlení, dědění, práv spotřebitelů, exekucí a insolvenčí. Druhá největší skupina služeb (146) byla k příspěvku na péči. Následovaly služby k příspěvku na zvláštní pomůcku (118), uplatňování práv a obstarávání osobních záležitostí (84), průkazu osoby se zdravotním postižením (67), daním a poplatkům (27) a pracovnímu právu (28).

S čím jsme se například potkali?

- Uživatel měl u svého dodavatele elektřiny podle ročního vyúčtování přeplatek přesahující 20 000 Kč. Dodavatel mu přeplatek ani přes jeho opakované výzvy nevrátil, a ještě požadoval zálohy na další období. Aby nevynakládal prostředky a čas na soudní řízení, sepsali jsme mu podání k Energetickému regulačnímu úřadu jako orgánu mimosoudního řešení spotřebitelských sporů. Úřad v krátké době vyzval dodavatele k úhradě přeplatku uživateli, a ten pak své peníze obratem dostal zpět.
- Uživatel – příjemce příspěvku na péči žijící v pobytovém zařízení, které mu péči poskytovalo, potřeboval doprovod do nemocnice k vyšetření. Zařízení mu odmítlo doprovod poskytnout s odkazem na vytížení zaměstnanců. Informovali jsme ho, že pokud je pobytové zařízení poskytovatelem pomoci a uživatel má u příspěvku na péči přiznáno nezvládnutí některé z životních potřeb péče o zdraví, mobilita či orientace, je zařízení povinno mu doprovod zajistit, což se nakonec opravdu stalo.
- Uživatelka naší poradny se na nás obrátila, když soud nevyhověl její správní žalobě proti České správě sociálního zabezpečení. Ta jí i přes podané námitky odebrala pro nesplnění míry poklesu pracovní schopnosti invalidní důchod 1. stupně, který byl v té době jejím jediným příjmem. Protože v řízení o opravném prostředku (kasační stížnosti) je třeba povinné zastoupení advokátem, sepsali jsme jí žádost o ustanovení advokáta pro toto řízení. Zákon říká, že navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit zástupce, jímž může být i advokát, kterého v takovém případě platí stát. Uživatelka vyplnila podrobný formulář o svých majetkových poměrech a soud jí advokáta ustanovil. I když ani rozhodnutí vyššího soudu pro ni nemusí být příznivé, má v řízení zajištěnu kvalifikovanou a bezplatnou právní pomoc.

Kromě odborného sociálně právního poradenství vyřizujeme pestrá vnitřní právní agenda spolku. Podílíme se na školeních pro sociální pracovníky pracující na odbočkách. Informujeme o nové i připravované legislativě týkající se naší cílové skupiny a snažíme se ji aktivně ovlivňovat. Orgánům státní správy adresujeme v případě nejasností v právní úpravě dotazy s žádostí o stanovisko. Jako každý rok jsme také vydávali a rozesílali měsíčník „Informace a odpovědi na dotazy ze Sociálně právní poradny SONS“, který publikujeme v časopise ZORA, na webových stránkách www.sons.cz a prostřednictvím konference Vis-Imp. Autorkami periodika byly v roce 2024 pracovnice pražské poradny JUDr. Václava Baudišová a Mgr. Nicole Fryčová.

Projekt je realizován s finanční podporou hl. m. Prahy ve výši 303 000 Kč.

4.2 Sociálně aktivizační služba pro osoby se zrakovým postižením

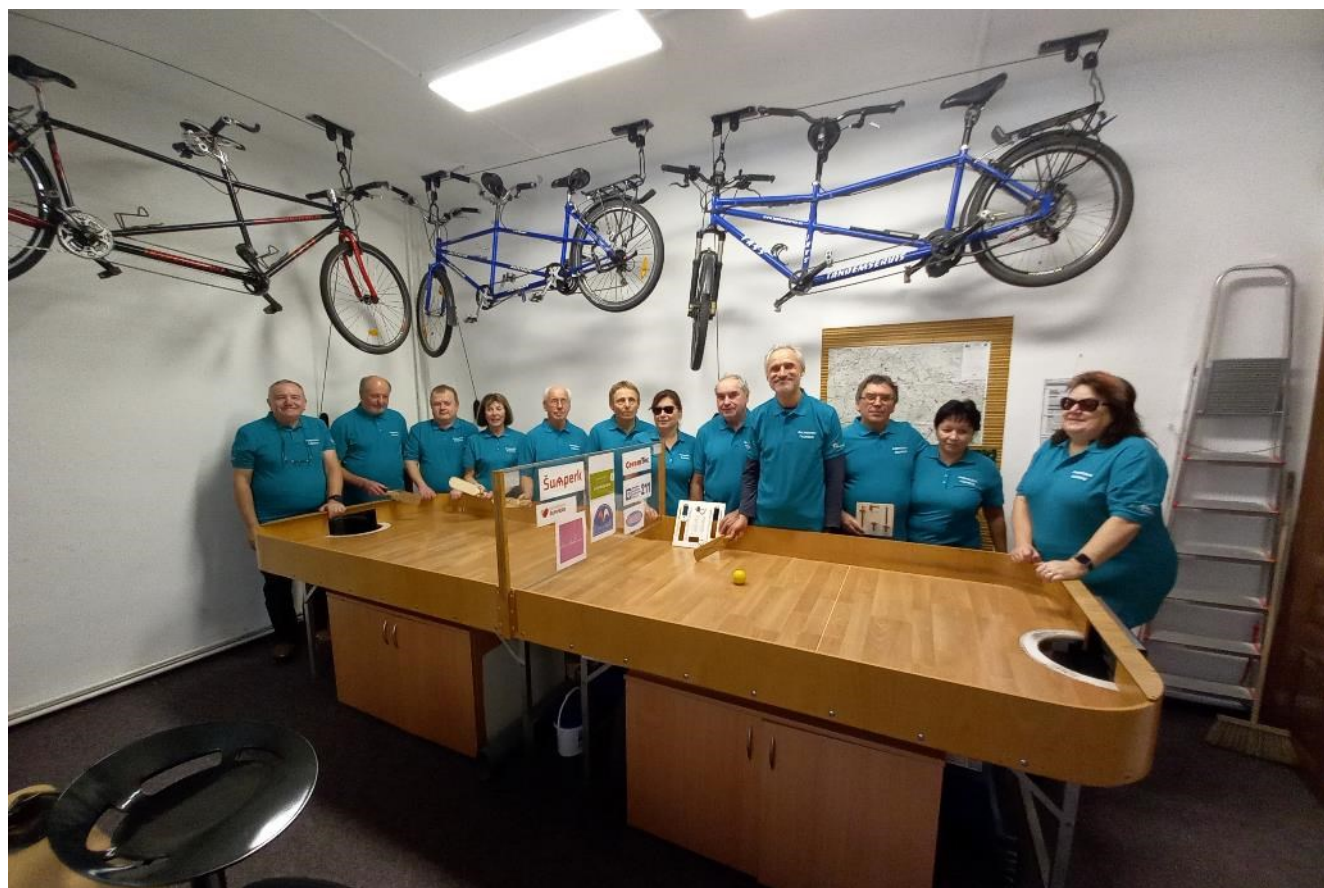
Počet pracovišť: 27

Cílová skupina: osoby se zrakovým postižením starší 16 let, které se v důsledku zhoršení nebo ztráty zraku ocitají v dlouhodobě nepříznivé životní situaci (mají omezené možnosti k seberealizaci a smysluplnému trávení volného času, jsou ohroženy sociální izolací apod.).

V individuální formě jsme našim uživatelům nejčastěji poskytli služby, které byly zaměřeny na procvičování a rozvoj praktických dovedností k podpoře jejich soběstačnosti a zapojení do běžného života. V rámci skupinové formy služby jsme realizovali aktivity, mezi které patřily např. poznávací, volnočasové, turistické, kulturní a sportovní akce. Mezi uživateli rostl zájem také o aktivity poskytované v online prostředí, své stálé místo si našly např. besedy, tréninky paměti apod.

Součástí této služby je činnost Tyflokabinetu.

Bližší informace o této službě jsou uvedeny v samostatné kapitole Tyflokabinetu.

4.3 Sociální rehabilitace

Pracoviště: Praha Jinonice

Sociální rehabilitace je poskytována v rámci Střediska výcviku vodicích psů.

Bližší informace o této službě jsou uvedeny v samostatné kapitole Středisko výcviku vodicích psů.

5 Obhajoba práv osob se zrakovým postižením

Mezi důležité aktivity SONS patří rovněž obhajoba práv osob se zrakovým postižením. SONS svoji činnost koordinuje mimo jiné se zastřešující Národní radou osob se zdravotním postižením, ve které je prezident SONS Luboš Zajíc členem předsednictva a viceprezident Jan Šnyrych členem Republikového výboru. SONS má své zastoupení i ve Vládním výboru pro osoby se zdravotním postižením, který se koncem roku transformoval v Radu vlády pro osoby se zdravotním postižením a Luboš Zajíc zde vystřídal při zastupování SONS Václava Poláška.

Zástupci SONS se účastnili jednání mnoha stálých pracovních a odborných skupin, které se věnují problematice spojené se zdravotním postižením. Prezident SONS Luboš Zajíc je členem Poradního orgánu veřejného ochránce práv pro oblast ochrany práv osob se zdravotním postižením, poradního orgánu ministra práce a sociálních věcí pro příspěvek na zvláštní pomůcku a členem Pacientské rady. Dále můžeme zmínit Odbornou skupinu (nově výbor) pro přístupnost veřejné správy a veřejných služeb při Vládním výboru, resp. Radě vlády pro osoby se zdravotním postižením, jejímž členem je za SONS viceprezident Jan Šnyrych. Ve stálé pracovní skupině k přístupnosti cestovního ruchu, kterou zřídila agentura Czech Tourism, pracuje za SONS Alena Hejčová.

Centrum odstraňování bariér se dlouhodobě zabývá problematikou bezbariérového užívání staveb a veřejného prostoru a upozorňuje na špatně provedené stavby z hlediska přístupnosti pro zrakově postižené. S tím souvisí i stále aktuální problematika nevhodného umístování sdílených elektrokoloběžek a elektrokol v průchozích částech veřejných prostor, které zde překáží v chůzi člověku s těžkým zrakovým postižením. Problematickou přístupnosti veřejného prostoru se zabývá vedoucí metodického oddělení pro odstraňování bariér František Brašna jako člen Komise Rady hlavního města Prahy pro pěší a bezbariérovost.

Připomínkování legislativy

Pravidelně se zabýváme připomínkováním návrhů a novel právních předpisů, které se přímo týkají naší cílové skupiny, nevidomých a slabozrakých, v roce 2024 zejména v těchto oblastech:

- zákon o sociálních službách, kde se soustavně snažíme o to, aby byl příspěvek na péči zvýšen i v I. stupni závislosti a dále aby ve II. stupni vzrostl o více než o stávajících 500 Kč,
- změny v řízení o dávkách pro osoby se zdravotním postižením,
- zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném i otevřeném trhu práce,
- návrh zákona o dávce státní sociální pomoci,
- návrh zákona o dostupném bydlení,
- technická norma upravující přístupnost a bezbariérové užívání.

Vycházíme i z podnětů z praxe, které se k nám nejčastěji dostávají prostřednictvím služby sociálně právního poradenství. Pokud se jedná o systémový problém, řešíme jej dále s kompetentními ústředními státními orgány, v roce 2024 šlo např. o ujasňování nároku na počet bílých holí a koncovek ze zdravotního pojištění.

6 Zahraniční spolupráce

Nejvýznamnější událostí v oblasti spolupráce se zahraničními kolegy byla v roce 2024 naše účast na valném shromáždění Evropské unie nevidomých (EBU) v Lisabonu. EBU sdružuje celkem 42 národních organizací a jejím prostřednictvím ovlivňujeme celounijní legislativu a vyměňujeme si také know-how. Při valném shromáždění EBU došlo ke generační obměně, prezidentkou EBU se stala Tytti Matsinen, nevidomá žena z Finska, jež vtipně zdůraznila, že je nejen první prezidentkou EBU v její historii, ale je též prvním nejvyšším představitelem, jenž je mladší než sama EBU, která slavila kulatých 40 let existence. Náš dlouholetý zástupce Václav Polášek se rozhodl po více než dvou dekádách práce v řídicím výboru EBU již nekandidovat, jeho štafetu však úspěšně převzala Dagmar Filgasová, a SONS tak zůstává v čestné menšině zemí, jež mají možnost chodit EBU přímo ovlivňovat.

Řídicí výbor byl v souladu se stanovami poprvé záměrně navrhován tak, aby pokrýval pokud možno co nejrovnoměrněji jak různá zraková postižení, tak i věkové kategorie, obě pohlaví, jakož i geografický původ. Proč je taková záměrná rozmanitost důležitá, je nejlépe vidět na příkladu slabozrakých a nevidomých, jejichž potřeby se velmi liší v prostředí fyzickém i digitálním; tam, kde nevidomý využívá typicky hmat, využívá slabozraký svůj zrak, tam, kde nevidomý poslouchá čtečku obrazovky, má slabozraký zapnutou softwarovou lupu apod.

V roce 2024 došlo ke schválení směrnice k celounijní průkazce osob se zdravotním postižením, sjednocené s parkovacím průkazem. Máme čas na transpozici a na přemýšlení o tom, kolik výhod poskytovaných našim držitelům ZTP poskytneme i cizím státním příslušníkům.

Rok 2024 však byl volebním rokem nejen pro EBU, ale i pro EU. Přístupnost voleb tak byla v popředí zájmů, a vzniklo při tom i několik srovnávacích analýz. Na příkladech Německa a Estonska tak můžeme dokládat, že i úplně nevidomí mohou volit samostatně a tajně, ať již s využitím fyzických šablonek, nebo přístupných digitálních řešení. V ČR zatím preferenční hlasy soběstačně beze zraku vyznačovat nelze, což narušuje tajnost voleb, jednoho z pilířů demokracie. V zahraničí umí u papírových hlasovacích lístků zaručit, že budou mít prostor pro křížek vždy na stejném místě, což umožňuje využívání levných šablonek, u nás je něco takového zatím nerealizovatelné.

Nejen politikou je však živ člověk, občas je třeba i odpočívat. A nám se povedlo zarezervovat pro naše klienty v Chorvatsku na poslední srpnový týden přístupné přímořské středisko Premantura, které umožňuje pohybovat se samostatně nejen slabozrakým, ale i nevidomým, a to nejen v interiéru střediska, ale i v jeho exteriéru, počítaje v to i kus pláže a část moře ohrazenou plovoucím lanem hustě proloženým bójkami. Za možnost zapůjčit si celé středisko jsme vděční sesterské organizaci Savez Slijepih. O možnost strávit dovolenou v Chorvatsku byl mezi našimi klienty velký zájem.

V roce 2024 jsme v našem sídle přivítali delegace ze sesterských organizací z Polska, Maďarska a Spojených arabských emirátů, jimž všem jsme prezentovali svou činnost v angličtině. Jedinou výjimkou byli zástupci neziskových organizací z Gruzie, k nimž jsme mohli hovořit česky, když se na nás vybavili gruzínsko-českou tlumočnicí. Polským kolegům jsme pak v říjnu návštěvu oplatili, a vydali se postupně do Varšavy, Bydhošti a Ustronie Primorskieho. Měli jsme možnost poznat, jaké specializované služby se zrakově postiženým v Polsku nabízejí, seznámili jsme se s činností rehabilitačního centra v Bydhošti a specializovaného rekreačního a zdravotního centra v Ustronie.

Ze zahraničních služebních cest stojí ještě nejvíce za vypíchnutí květnová návštěva Sight City ve Frankfurtu, kde se pravidelně každoročně koná největší evropský veletrh pomůcek pro zrakově postižené. Nejzajímavější novinky, které se na veletrhu dozvíme, předáváme mezi nejširší obec zrakově postižených. Letos byla na Sight City prezentována technologie firmy Canon, která umožňuje dodat tisku i reliéf. Z pokusu zpřístupnit nevidomým známé fotografie však byla většina nevidomých spíše rozpačitá, hmatem nejde ani s doprovodným popisem, kde

máme co hledat, vnímat tak detailně jako zrakem. Potvrzuje se tak nutnost při zprostředkovávání obrazu výrazně zjednodušovat, např. zviditelňováním pouhých kontur, bez toho je „divák“ přehlcen. Méně zde bývá více.

Nadále jsme s evropskými kolegy ochotně a hrdě sdíleli své know-how zejména v oblastech, kde naše země patří mezi nejužší světovou špičku, jako jsou akustické majáčky, přístupné bankomaty, přístupnost dopravních prostředků MHD apod. Zájmu neušlo např. téma značení popelnic na tříděný odpad, kde jsme přispěli znalostí, jak se dají prakticky nezničitelnými popisky v Braillově písmu osadit i tak mechanicky extrémně namáhané předměty, jakými jsou svozové popelnice. Originalita řešení je v tom, že body Braillova písma sestávají z kovových kuliček vsazených do předpřipravených půlkulových důlků.

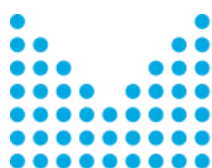
Dlouhodobě spolupracujeme i se studentskými spolky několika univerzit zejména na pravidelně opakované a velmi oblíbené osvětové akci Dinner in the Dark, kde je hlavním průvodcem náš zástupce. Tato zážitková akce je zahraničními studenty přijíždějícími v rámci Erasmu na jeden i více semestrů hodnocena velmi pozitivně, protože se toho mohou nejen mnoho dozvědět, ale i si leccos rovnou zážitkově vyzkoušet.

Dobrou zprávou pro všechny zrakově postižené sportovní fanoušky je, že se rozšiřuje audio komentování zahraničních sportovních zápasů v češtině, a to zejména v tenise a fotbale.

7 Dobrovolníci v SONS

Projekt Dobrovolná pomoc lidem se zrakovým postižením je dlouhodobě akreditován u Ministerstva vnitra ČR. Jsme zároveň organizací vysílající i přijímající dobrovolníky, vysíláme dobrovolníky do TyfloCenter, se kterými máme uzavřenou smlouvu o spolupráci, přijímající organizací jsme vůči dobrovolníkům v oblastních odbočkách SONS. Do dobrovolnického projektu je zapojeno v současné době celkem 12 pracovišť (Benešov, Blansko, Kyjov, Nový Jičín, Olomouc, Opava, Přerov, Prostějov, Příbram, Šumperk, Vsetín, Zlín) a 3 TyfloCentra (Olomouc, Ostrava a Plzeň). Projekt má několik cílů, které vycházejí z poslání celé organizace: zvyšuje míru integrace nevidomých a slabozrakých občanů do společnosti, napomáhá jim vést smysluplný, plnohodnotný a spokojený život a díky možnosti zapojení lidí bez zrakového handicapu do aktivit zároveň seznamuje okolní společnost se situací zrakově postižených u nás. Cílem projektu je výměna zkušeností a poznatků, která probíhá ve vzájemné interakci mezi dobrovolníkem a klientem. Dobrovolník se může zapojit do skupinových aktivit pořádaných na oblastní odbočce SONS, popř. v TyfloCentru, nebo může spolupracovat individuálně s jedním klientem. Mezi pravidelné skupinové aktivity patří tvořivé dílny (pletení košíků z pedigu, klub šikovných rukou apod.), účast na rekondičních pobytech a sportovně-aktivizačních pobytech uživatelů. Co se týče individuální spolupráce jednoho dobrovolníka a jednoho klienta, sem řadíme pěší turistiku, dvojkolo, plavání apod. Výčet těchto aktivit není konečný, protože stále záleží na možnostech a zájmech jak zrakově postiženého člověka, tak dobrovolníka a na jejich domluvě za pomoci koordinátora. Projekt je založen na dlouhodobé spolupráci, komunikaci osob se zrakovým postižením a dobrovolníků. Dochází k oboustrannému obohacování i předávání si zkušeností. Dobrovolnickou pomoc využívá na 12 regionálních pracovištích SONS a 3 TyfloCentrech celkem cca 290 těžce zrakově postižených.

Na koordinaci dobrovolníků jsme v roce 2024 od Ministerstva vnitra ČR obdrželi finanční podporu ve výši 94 000 Kč.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Rok 2024

Počet dobrovolníků celkem: 105

- SONS: 80
- TyfloCentra: 25

Počet hodin celkem: 6 459,25

- SONS: 5 721
- TyfloCentra: 738,25

Pro ilustraci výše uvedených čísel uvádíme jeden z příběhů:

Dobrovolnice si pochvaluje: „SONS má celoroční program, kdy se každý týden něco děje. Program je velmi pestrý, takže si v něm každý najde svoje. Ať jsou to různé přednášky, divadla a jiné kulturní akce, kluby nebo výlety v rámci turistického oddílu zrakově postižených Surikaty. Mám v organizaci několik ‚svých klientů‘, které doprovázím nejčastěji.“

8 Realizované projekty

8.1 Projekty realizované za pomoci Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška

Modernizace on-line knihovny a webového archivu časopisů SONS

Projekt Modernizace on-line knihovny a webového archivu časopisů SONS umožní rozšířit poskytování audio časopisů a filmů s audiopopisem. Zlepšíme přístup dětí se zrakovým postižením do knihovny a využijeme KDD pro přístup čtenářů k elektronickým formátům všech časopisů redakce Zora.

- Období realizace projektu: 1. 1. 2024 až 31. 12. 2024
- Výše příspěvku: 562 650 Kč

Projekt Digitální knihovna – místo pro vzdělání i zábavu

Projekt Digitální knihovna je zaměřen na rozvoj digitální knihovny umožňující nevidomým a slabozrakým lidem získat tištěné dokumenty (knihy – poezie, beletrie, pro děti, učebnice, časopisy) v textovém formátu, který je pro ně přístupný prostřednictvím braillovského řádku nebo čtecích zařízení v PC, tabletu či telefonu.

- Období realizace projektu: 1. 3. 2024 až 28. 2. 2025
- Výše příspěvku: 199 320 Kč

Projekt Navigační linka SONS

Projekt Navigační linka SONS zajišťuje provoz Navigačního centra SONS, které poskytuje univerzální vzdálené asistenční služby usnadňující nevidomým a slabozrakým samostatné cestování a pohyb v neznámém prostředí a zároveň pomáhá v rámci každodenních činností jako pomocník na dálku.

- Období realizace projektu: 1. 3. 2024 až 28. 2. 2025
- Výše příspěvku: 120 000 Kč

Projekt Nasazení cloudových IT nástrojů, posílení digitalizace procesů a zvýšení IT kompetencí zaměstnanců

Projekt Nasazení cloudových IT nástrojů, posílení digitalizace procesů a zvýšení IT kompetencí zaměstnanců umožní zavedení cloudových služeb MS365, úpravy elektronické evidence sociálních služeb pro zjednodušení administrativy a dále odpovídající vzdělávání zaměstnanců, aby nové možnosti maximálně zefektivnily jejich práci.

- Období realizace projektu: 1. 9. 2024 až 30. 4. 2025
- Výše příspěvku: 149 932 Kč

Další projekty podpořené ze sbírky Světluška:

- OO Kladno – Rekondiční pobyt pro zrakově hendikepované 2024 – 103 678 Kč
- OO Chrudim – KAROSAN – Kolektivní Aktivity Rozvíjejí Osobnost Slabozrakých A Nevidomých – 90 800 Kč
- OO Praha západ/KCV – Podpora komunitních aktivit pro osoby ZP v roce 2024 – 77 525 Kč
- OO Domažlice – Podpora celoročních aktivit členů odbočky Domažlice – 72 800 Kč
- OO Jeseník – Sport pro všechny generace – 65 643 Kč
- OO Příbram – Cvičím a tvořím, i když nevidím – 61 500 Kč
- OO Jičín – Zvukem proti světu tmy – 49 913 Kč
- OO Kolín – Cestujeme za zážitky-protože můžeme! – 49 750 Kč
- OO Tábor – TyfloArt 2024 – 39 746 Kč
- OO Liberec – Filmový klub – 39 568 Kč
- OO Rokycany – Podpora a sdílení aktivit pro ZP v roce 2024 – 32 000 Kč

8.2 Projekty realizované za pomoci dalších nadací a fondů

- Nadace ČEZ – Komunikace nového loga sbírky Bílá pastelka – 145 000 Kč
- Nadace ČEZ – OO České Budějovice – podpora volnočasových aktivit – 50 000 Kč
- Nadace O2 – hmatová grafika pro nevidomé a těžce slabozraké – 100 000 Kč
- Nadace Leontinka – příspěvek na časopis Světluška – 60 000 Kč
- Nadace Moneta Clementia – multifunkční tiskárna pro OO Kladno – 49 980 Kč
- Nadace rozvoje občanské společnosti – digitalizace knih pro předčítání dětem – 45 000 Kč
- Nadace Preciosa – příspěvek na činnost OO Jablonec nad Nisou – 10 000 Kč

9 Bílá pastelka

Sbírku Bílá pastelka pořádáme již od roku 2000 a v roce 2024 jsme tak slavili 25. narozeniny. V posledních letech se nám opět daří zvyšovat její výnosy všemi platebními kanály. V roce 2024 nám radost udělal nejen mimořádný výtěžek více než 5 mil. Kč, ale i pokračující aktivní spolupráce při pořádání uliční sbírky se středními školami a některými firmami. Těší nás zapojení stále většího počtu studentů a rozšiřování sbírky do dalších českých měst.

Při organizování sbírky úzce spolupracujeme s námi zřízenými společnostmi Tyfloservis o.p.s. a krajskými TyfloCentry. Sběrka probíhá celoročně na území celé republiky v těchto formách:

- shromažďování finančních příspěvků na sbírkovém účtu č. 8888332222/0800, vedeného u České spořitelny, a.s. Pro zrychlení a zjednodušení platby využíváme předdefinovaný QR kód, který uvádíme ve všech komunikačních kanálech sbírky (webové stránky www.bilapastelka.cz, facebookový profil Bílé pastelky, prezentace Oblastních odboček, propagační materiály, sbírkové kasičky apod.),
- sbírkové pokladničky ve tvaru plyšových maket vodicích psů nebo prezentačních stojanů, které jsou umístěny na celém území České republiky v obchodech, zábavních parcích, poštách, optikách apod. Příspěvky z těchto pokladen jsou vybírány pravidelně přibližně jednou ročně pověřenými pracovníky naší organizace za účasti zástupce místní samosprávy,
- získávání finančních prostředků prostřednictvím služby DMS na základě uzavřené smlouvy s Fórem dárců z. s.,
- získávání finančních prostředků přes platformu www.darujme.cz na základě uzavřené smlouvy s Nadací VIA,
- třídní sbírka v ulicích českých a moravských měst. V roce 2024 se konala sbírka 14. – 16. října, kdy do ulic vyrazilo 3 615 dobrovolníků, kteří odměňovali dárce za příspěvek v minimální výši 30 Kč bílou pastelkou a záložkou ve tvaru pastelky. Výnos do sbírky z této třídní akce byl **5 181 371 Kč**.

Za celý rok 2024 se na sbírkovém účtu podařilo shromáždit finanční prostředky ve výši 9 660 866 Kč.

Nevyčerpané finanční prostředky získané sbírkou byly převedeny k čerpání do roku 2025. V účetnictví byla sbírka vedena samostatně pod zvláštním číslem a veškeré doklady jsou uloženy u pořadatele sbírky.

Účelem sbírky je získávání finančních prostředků na podporu nevidomých a těžce slabozrakých občanů, která zahrnuje následující programy:

- výuku prostorové orientace, vytvoření či zlepšení dalších návyků a dovedností směřujících k začlenění do společnosti (další rehabilitační kurzy jako např. sebeobsluha, čtení a psaní bodového písma, práce s počítačem, reedukace zraku, nácvik vnímání a vytváření reliéfních vyobrazení, nácvik sociálních dovedností a nácvik obsluhy speciálních pomůcek),
- odbornou poradenskou činnost (odborné sociální poradenství, poradenství ohledně architektonických bariér), navigační centrum pro nevidomé, digitalizaci textů, vydávání periodik pro osoby se zrakovým postižením, průvodcovské, předčitatelské a další odborné služby.

Díky grantu Nadace ČEZ jsme mohli v roce 2024 realizovat redesign a propagaci nového loga, které tak získalo modernější ráz. Animovanému spotu, který nám již poněkolkáté odvysílala Česká televize v rámci charitativního vysílání, opět propůjčil hlas herec Michal Dlouhý.

Kromě spotu v televizi jsme sbírku podpořili také nákupem reklamních nosičů v pražském metru a v ordinacích lékařů. Pražské Kino Lucerna nám opakovaně odvysílalo před uliční sbírkou reklamní spot v rámci charity zcela zdarma, stejně tak pobočky společnosti RegioJet a některé nemocnice. Stejně jako v minulých letech jsme natočili také rádiový spot, který odvysílalo Rádio Classic Praha, Rádio Expres FM a některá rádia skupiny Radio House.

Povědomí o sbírce a činnostech nejen našich, ale i spoluorganizátorů sbírky, jsme podpořili Koncertem pro Bílou pastelku, který proběhl ve středu 16. října ve spodní části Václavského náměstí v Praze. V rámci koncertu jsme prezentovali pomůcky pro každodenní život zrakově postižených, princip Braillova písma, haptické hry nebo knihy. Podařilo se nám domluvit vystoupení zpěvačky Olgy Lounové, která přitáhla pozornost mnoha návštěvníků. Velmi spontánně spolupracovala s diváky, a dokonce pozvala na pódium několik zrakově postižených studentů, se kterými zazpívala svoji píseň Láska v housce. Na koncertě dále vystoupila zrakově postižená zpěvačka Kamila Koncová Blažková se svým manželem Adamem Blažkem hrajícím na klávesy a orchestr Big Braille Band složený ze studentů a absolventů Konzervatoře Jana Deyla pro zrakově postižené.

Nejúspěšnější dvojice dobrovolníků ze všech krajů jsme odměnili věcnými dary a pozváním na společenský raut do Rezidence primátora hl. m. Prahy, který proběhl 15. listopadu. Dary pro nejlepší dvojice dobrovolníků nám darovaly společnosti: Alza.cz a.s., HOST – vydavatelství s.r.o., Matějovský a.s., Nestlé Česko s.r.o., Sklárna a minipivovar Novosad & syn Harrachov s.r.o., Yankee Candle s.r.o., Iva Klinderová – Zlatnictví Iva, Květiny za oponou, Národní divadlo, Czech sport travel, Břevnovský klášterní pivovar, Pavel Kožíšek a jeho Muzeum fantastických iluzí a další.

Partnery sbírkových dní Bílé pastelky byly v roce 2024 tyto firmy a patří jim velký dík: Lions Clubs International – District 122, Česká republika a Slovenská republika, Lexum a.s., Seznam.cz, a.s., Radio Classic Praha, Radio Expres FM, Česká spořitelna, a.s., KARTON SERVIS s.r.o., Hlavní město Praha, DHL Express (Czech Republic) s.r.o., Walstead Moraviapress s.r.o., Loomis Czech Republic a.s., Česká televize. Velké poděkování patří i síti prodejen Globus, kde jsou celoročně umístěni naši sbírkoví psi, společnosti WebNode, která sponzoruje webové stránky www.bilapastelka.cz a mnoha dalším.

Více informací o sbírce najdete na webu sbírky Bílá pastelka (www.bilapastelka.cz) a na facebooku.

10 Poradenství a výuka užívání elektronických pomůcek, Tyflokabinet

Tyflokabinet Praha poskytuje sociálně aktivizační službu osobám se zrakovým postižením starším 16 let, zabývá se tématy mobilních telefonů a výpočetní techniky se speciálním softwarem nebo hardwarem. Kromě práce pro naše uživatele se věnujeme školení zaměstnanců naší organizace, případně školení lektorů z TyfloCenter a jiných pracovišť SONS.

Služby pro uživatele na stejné úrovni poskytují i odborní lektori na pracovištích Příbram, Šumperk, Vsetín a Zlín.

10.1 Pro uživatele naší služby

Během roku 2024 jsme poskytli 1 102 služeb celkem 256 jedinečným uživatelům. Nejčastěji se jednalo o jednorázové konzultace (566 setkání) dále o delší soustavnou výuku (422 setkání), v menším počtu o úvodní vstupní konzultace a technickou podporu uživatelů. S uživateli a zájemci jsme měli kromě plnohodnotných služeb 514 kontaktů, především telefonických.

Zvláštní pomůcky, se kterými potřebovali uživatelé poradit nejčastěji:

- mobilní telefon se systémem iOS (30 %),
- mobilní telefon se systémem BlindShell (20 %),
- odečítač obrazovky NVDA (17 %),
- mobilní telefony se systémem Android (8 %),

- odečítač obrazovky JAWS (6,6 %),
- tablet se systémem iOS (6,6 %).

V roce 2024 oddělení Tyflokabinet Praha začalo v květnu s novou skupinovou aktivitou, jde o setkání „S Tyflokabinetem za technikou“ (osobní nebo online formou). Setkání jsou nahrávána a sestříhané záznamy z nich jsou k dispozici na YouTube a v podcastových aplikacích.

10.2 Pro pracovníky naší organizace

V roce 2024 jsme uspořádali 2 neakreditovaná 4hodinová online školení pro pracovníky v sociálních službách: dne 12. září na téma Mobilní telefony s hlasovým výstupem, zúčastnilo se 12 pracovníků a dne 26. září na téma Zvláštní pomůcky, zúčastnilo se 10 pracovníků.

10.3 Základní lektorská zkouška

Ve dnech 20. a 21. června proběhla základní lektorská zkouška, která byla závěrem 11denního výukového kurzu. Zkoušky se zúčastnilo 6 pracovníků SONS a TyfloCenter.

10.4 Akreditované školení pro lektory

I v roce 2024 jsme uspořádali 20hodinový akreditovaný doškolovací kurz pro pracovníky v sociálních službách na výuku obsluhy elektronických pomůcek pro osoby se zrakovým postižením. Školení probíhalo od 30. října do 1. listopadu, absolvovalo jej 20 účastníků.

10.5 Prezentace oddělení Tyflokaabinet Praha

Pracovník Tyflokaabinetu Praha Michal Jelínek se ve dnech 23. a 24. května zúčastnil se svou prezentací o zvláštních pomůckách akce Cechu MOBILITY, která se konala v Praze – Letňanech a byla určena pro pracovníky Úřadu práce. Prezentace našeho pracovníka se týkala tématu náročných elektronických kompenzačních pomůcek.

11 Přístupnost

SONS se dlouhodobě a systematicky věnuje prosazování dobré přístupnosti webu, mobilních aplikací a obecně elektronických služeb pro osoby se zrakovým postižením. Pro mnoho nevidomých a slabozrakých je možnost bezbariérového využívání nejrůznějších online služeb jedním ze základních předpokladů pro plnohodnotné vzdělávání, pracovní uplatnění i každodenní život. Proto přístupnost propagujeme mezi všemi, kdo vytvářejí nebo provozují elektronické služby, prosazujeme její dobré zakotvení v legislativě a nabízíme vzdělávání, uživatelské testování a odborné audity přístupnosti všem, kdo vyvíjí weby či mobilní aplikace.

11.1 Audity, konzultace a testování přístupnosti

V roce 2024 jsme na zlepšování přístupnosti spolupracovali opět s mnoha organizacemi z veřejného sektoru, pro které je dobrá přístupnost zákonným požadavkem. Ve stále větší míře se na nás ale obracejí i soukromí provozovatelé webů a mobilních aplikací, a to i v souvislosti s nabytím účinnosti Zákona o požadavcích na přístupnost některých výrobků a služeb. Níže uvádíme některé organizace, pro které jsme zpracovávali audity přístupnosti nebo testovali a konzultovali problematiku přístupnosti např. při vývoji nového webu či mobilní aplikace:

- **Doprava:** Mobilní aplikace RegioJet, web DPP.cz, systém jednotného jízdného OneTicket, aplikace Správy železnic Datel,
- **Kultura:** Filmový festival Jeden svět, Muzeum umění Olomouc, Muzeum Kroměřížska,
- **eGovernment:** Identita občana, eDoklady,
- **CMS systémy pro města a obce:** Galileo, Munipolis,
- **Veřejná správa:** Ministerstvo průmyslu a obchodu, Praha.eu a weby či aplikace dalších obcí,
- **Online obchody a služby:** Alza, O2, O2 TV.

Kromě testování přístupnosti webů a mobilních aplikací stále častěji poskytujeme konzultace také k přístupnosti dalších elektronických zařízení – routery, platební a samoobslužné terminály či domácí spotřebiče.

11.2 Prosazování přístupnosti

Potřebu dodržování požadavků na přístupnost a dobré zakotvení přístupnosti v právním řádu prosazujeme také vůči státní správě. Jsme aktivními členy Výboru pro přístupnost veřejné správy při Radě vlády pro osoby se zdravotním postižením a nově též Pracovní skupiny pro přístupnost digitálních služeb Rady vlády pro lidská práva. Průběžně komunikujeme také s Digitální informační agenturou, která je garantem přístupnosti ve veřejném sektoru.

11.3 Vzdělávání a osvěta

Ve spolupráci s Člověkem v tísní jsme vedli několik seminářů a workshopů zaměřených na přístupnost, které byly určené zejména pro kulturní a neziskové organizace. V partnerství se společností Tesena jsme lektorovali kurzy zaměřené cíleně na webové testery a kodéry. Obdobné kurzy děláme také na klíč pro různé větší organizace, které potřebují v oblasti přístupnosti vzdělávat své vývojové týmy. Problematiku přístupnosti s ohledem na zrakově postižené jsme propagovali při nejrůznějších dalších příležitostech, z nichž asi největší byl webinář Digitální informační agentury, kterého se zúčastnilo několik stovek zástupců organizací veřejného sektoru.

12 Vydavatelství a časopis ZORA

Hlavní činností redakce Zora je vydávání časopisů pro nevidomé a slabozraké. Časopisy vycházejí v různých formátech a jsou čtenářům doručovány takovým způsobem, který je pro každého individuálně nejvhodnější. Kromě tisku v Braillově písmu a zvětšeném černotisku nabízíme formu zvukovou a elektronickou. Někteří čtenáři ocení možnost stahování dokumentů z internetu, jiní raději využívají tištěné časopisy, flashdisky nebo CD zasílaná poštou.

Ve vydavatelském plánu došlo letos k těmto změnám:

- Časopisy Svět, příroda a společnost a Koření, které vycházely každé dva měsíce, zanikly a na jejich místě vznikl Kaleidoskop vycházející každý měsíc. Tento časopis obsahuje jak zajímavosti z různých oborů, tak kvízy, hádanky, křížovky a nově také šachové úlohy.
- Ema, časopis pro ženy, od tohoto roku vychází ve zvětšeném černotisku šestkrát ročně oproti dosavadní čtvrtletní periodicitě.

I v tomto roce jsme mohli díky podpoře Nadace O2 pokračovat ve vydávání hmatové grafické přílohy. Vedle textové produkce pokládáme šíření hmatových obrázků pro nevidomé za významné. Přinášejí nevidomým informace, které se jinak zprostředkovat nedají nebo dají jen těžko, a navíc podporují rozvoj hmatových schopností, které jsou pro zrakově postižené důležitou kompenzací chybějícího zraku.

Velkému zájmu se těší také naše rozšiřující se nabídka hmatových přáníček. Vedle univerzálních přání jsme v tomto roce připravili 6 přání s vánoční tematikou.

Redakce Zora v součinnosti s dalšími odděleními SONS v tomto roce uspořádala celostátní soutěž ve čtení a psaní Braillova písma, která se koná každé dva roky. Kromě tradičních disciplín jsme obnovili soutěž v práci s braillovým řádkem. Přibyla také disciplína zcela nová, a to psaní Braillovým písmem na obrazovce chytrého telefonu. Po kvalifikačních regionálních kolech se uskutečnilo finále, které proběhlo v nových, větších a přívětivějších prostorách. Na akci spolupracoval tým zaměstnanců redakce Zora a SONS i skupina dobrovolníků. Významně pomohla také podpora sponzorů a příchod známých osobností. Akce proběhla v příjemné atmosféře a byla hodnocena velmi dobře jak organizátory, tak hlavně účastníky soutěže.

V lednu 2024 odstartoval nový projekt připravovaný redakcí s názvem Odpoledne se Zorou. Jde o besedy se zajímavými a významnými osobnostmi z různých oborů. Besedy probíhají jednou měsíčně. Záměrem je zprostředkovat zrakově postiženým unikátní setkání s významnými lidmi v menším prostoru s osobní atmosférou. Důležité je pro nás také setkávání s našimi čtenáři, s nimiž jinak komunikujeme pouze na dálku. Těší nás, že na tyto besedy bez nároku na honorář ochotně přicházejí skutečně známé osobnosti a významní odborníci.

Další novinkou a významnou událostí pro redakci Zora byla historicky první účast na veletrhu Svět knihy. Výstavní stánek redakce seznamoval návštěvníky s naší činností, nabízel propagační materiály, ukázky časopisů a celé naší produkce.

12.1 Vydávané tituly

- ZORA – časopis pro zrakově postižené: vychází od roku 1917. Vedle právní poradny a informací o dění v regionech nabízí zprávy ze sportu, kalendárium, rozhovory, informuje o přístupných památkách a místech atd. Vychází ve všech formátech pro nevidomé i slabozraké.
- EMA – časopis pro ženy: rady a tipy, zdraví, vztahy, příběhy významných žen, recepty, pomůcky usnadňující práci při zrakovém omezení. Vychází ve všech formátech pro nevidomé i slabozraké.
- SVĚTLUŠKA – časopis pro žáky I. stupně ZŠ: vychází v Braillově písmu, součástí je příloha tištěná běžným písmem. Braillovská i černotisková verze mají totožné rozložení textu, což umožňuje spolupráci vidícího s nevidomým čtenářem (např. učitel – žák, rodič – dítě, sourozenci apod.).
- KONTAKTY – časopis pro žáky II. stupně ZŠ: zábavné i poučné čtení, technika, příroda, kvízy, psychologicky laděná rubrika o vztazích, škole apod., četba.
- TÉČKO – technická příloha: systematicky se věnuje aplikacím a zařízením s ohledem na přístupnost pro zrakově postižené.
- NAŠE ŠANCE – audiomagazín živých reportáží: nabízí živě nahrávané aktuální informace a rozhovory.
- KALEIDOSKOP – měsíčník zábavy a zajímavostí: vychází v Braillově písmu a elektronicky.
- PRVNÍ ČTENÍ – příloha pro začínající dospělé čtenáře Braillova písma: je tištěn obřádkově pro usnadnění nácviku čtení, je určen především lidem, kteří přišli o zrak v dospělosti.
- OBZOR – magazín zajímavostí: vychází v audiopodobě, elektronicky a čtvrtletně ve zvětšeném černotisku pro slabozraké.
- AZOR – příloha (nejen) pro majitele vodících psů: péče o psa, veterina, výcvik, zákony, zajímavosti.
- HUDEBNÍK – příloha pro hudebníky a učitele hudby.
- AÚRORO – příloha v jazyce esperanto: vychází v Braillově písmu a v audiopodobě.
- KALENDÁRIUM – výročí a zajímavosti na celý rok.
- GRAFICKÁ HMATOVÁ PŘÍLOHA – obrázková příloha pro nevidomé s doprovodným textem, vychází zpravidla v rozsahu tří listů vložených v přebalu.

O všech vydávaných titulech podrobně informuje každoročně aktualizovaná Nabídka periodik.

12.2 Podpořili nás

Činnost redakce byla v roce 2024 podpořena dotací Ministerstva zdravotnictví ve výši 400 000 Kč.

Vydávání grafické hmatové přílohy opět v plné výši podpořila Nadace O2 částkou 100 000 Kč.

Nadace Leontinka podpořila příspěvkem 60 000 Kč vydávání časopisu pro děti Světluška.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Nadace O₂

13 Knihovna digitálních dokumentů

Naše Knihovna digitálních dokumentů (KDD) je zaměřena na zpřístupňování dokumentů, jejich digitalizaci a úpravu. Díky této aktivitě nevidomí i slabozrací lidé získávají přístup k velkému množství knih a časopisů rozmanitých žánrů.

Během celého roku 2024 bylo hlavní náplní oddělení digitalizování učebních textů, časopisů, vzdělávacích a literárně naučných publikací a oddechové literatury.

V současné době je KDD osobám s těžkým zrakovým postižením dostupná na adrese www.kdd.cz a její zjednodušená podoba pro mobilní zařízení na adrese m.kdd.cz.

Knihovna je dostupná nejen přes web, ale i pomocí API, přes které je napojena na aplikace třetích stran vyvíjené pro zrakově postižené. Mezi ně patří například Knihomol, WinMenu Beletrik nebo rozšíření Oko pro NVDA. Knihovna je také dostupná na ozvučených telefonech BlindShell a Corvus, což zajišťuje snadný přístup i pro méně technicky zdatné uživatele.

13.1 Inovace

V roce 2024 probíhala v KDD práce na třech klíčových rozšířeních, která jsou plně k dispozici od začátku roku 2025:

- **Zařazení časopisů Zora:** Přidali jsme do nabídky časopisy určené pro zrakově postižené, vydávané naší organizací. Modernizovali jsme zastaralé rozhraní, přizpůsobili jej nevidomým čtenářům a sjednotili přístup ke zvukovému i textovému formátu. Čtenáři si nyní mohou časopisy číst hlasem, na braillském řádku nebo poslouchat zvukovou verzi přímo z webu.
- **Audio přehrávač a zvukové dokumenty:** Implementace časopisů Zora nám umožnila vytvořit přístupný audio přehrávač ovladatelný klávesnicí. Do knihovny jsme přidali zvukové dokumenty, jako jsou filmy a seriály s audiopopisem, a plánujeme zařadit i speciální audio tutoriály z oblasti ICT pro zrakově postižené.
- **Přístup pro děti:** Zřídili jsme dětský přístup, kde je dostupná pouze literatura vhodná pro děti. Tímto chceme přilákat nové dětské čtenáře a nabídnout jim v bezpečném prostředí knihy pro zábavu i vzdělání.

Tyto inovace byly realizovány díky finanční podpoře Nadačního fondu Českého rozhlasu, ze sbírky Světluška.

13.2 Aktivity v roce 2024

V roce 2024 se nám podařilo navázat spolupráci s dalšími 33 novými nakladateli. Díky tomu se navýšil počet získaných titulů přímo v elektronické podobě (1 618), a tak zbylo více času na zpřístupňování náročnějších dokumentů.

Naše KDD nabízí též literaturu pro děti, která je tak přístupná nejen přímo jim, ale též zrakově postiženým rodičům, kteří tak mohou i svým nehandicapovaným dětem číst pohádky či jinou literaturu.

Za rok 2024 se nám podařilo do KDD zařadit 53 knih pro děti.

V posledních letech se velice zvýšil zájem o literaturu osobního rozvoje. Proto jsme i my zareagovali a v roce 2024 zpracovali 52 knih tohoto žánru. Potvrzením zájmu bylo stažení 2 504 titulů.

Významný podíl na zpřístupňování informací má i naše smlouva s ČTK, díky níž může naše oddělení přes e-mailové konference distribuovat zprávy servisu ČTK.

13.3 Kvantitativní ukazatele

- na konci roku 2024 bylo v knihovně 2 350 registrovaných čtenářů,
- 77 nových uživatelů (61 nevidomých a 16 těžce slabozrakých během roku 2024),
- celkem 38 500 knih a 18 pravidelně aktuálně doplňovaných periodik,
- 1 818 nových knih (z toho je 370 titulů vzdělávacího či populárně-naučného charakteru),
- 400 nových čísel časopisů,
- počet stažených dokumentů za rok 2024 je 120 171, z toho je 114 168 knih a 6 003 konkrétních čísel časopisů.

13.4 Další nabídka

V provozu je informační servis čtenářům knihovny, který jim průběžně přináší informace o zajímavých, nově zařazených nebo samotnými čtenáři nejvíce stahovaných titulech.

Zároveň zpřístupňujeme příbalové letáky léčiv zrakově postiženým, a to v Braillově písmu, zvětšeném černotisku a hlavně digitalizovaným textem upraveným pro hlasový výstup z PC. Příbalové letáky jsou dostupné v Knihovně digitálních dokumentů.

Počty převedených položek v roce 2024:

- Přepis označení léčiv – 24
- Příbalové letáky – 81

Provoz knihovny a činnosti spojené s digitalizací textů finančně podpořily Ministerstvo zdravotnictví ČR částkou 200 000 Kč a Nadační fond Českého rozhlasu ze sbírky Světluška částkou 199 320 Kč.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

světluška

Nadační fond
Českého rozhlasu

14 Navigační centrum

Hlavním úkolem Navigačního centra je usnadnit nevidomým a slabozrakým samostatné cestování a pohyb v neznámém prostředí tak, aby byl rychlejší a především bezpečnější, a to v rámci celé ČR. Informace jsou klientům poskytovány na základě telefonického kontaktu, e-mailové či skypové komunikace.

Centrum též nabízí „výpomoc na dálku“, přes kameru telefonu operátor pomůže v situaci, kdy je potřeba zraku.

14.1 Služby Navigačního centra

- Vyhledání dopravního spojení, telefonního čísla či informace o hledaném objektu či oblasti,
- Plánování cest a tvorba itinerářů – možnost nechat si vypracovat popis trasy, a to způsobem, který odpovídá zásadám prostorové orientace a samostatného pohybu bez zrakové kontroly,
- Dokončování navigace k cíli cesty – pomocí využití aplikací, které umějí předávat aktuální obraz a polohu,
- Služba vzdálené asistence pomocí aplikací, které umějí předávat aktuální obraz (Skype, WhatsApp, Facetime aj.),
- Pomoc v nouzi – efektivně využijí zejména lidé vybavení některou z aplikací, která umí sdělit aktuální polohu uživatele, a to v situacích ztráty orientace, odchýlení se od původní trasy nebo při jiných událostech, které je na cestě zaskočí. Nicméně užitek ze služby mohou mít i ti, kterým by při cestování pomohla okamžitá konzultace po telefonu, např. jak pružně upravit svou trasu (podmínkou je, že umí alespoň přibližně určit svou aktuální polohu).

14.2 Provoz Navigačního centra

Operátoři byli v roce 2024 uživatelům k dispozici na telefonu každý pracovní den od 8.00 do 18.00 hodin a o víkendech od 9.00 do 17.00 hodin. Navigační centrum zrealizovalo celkem 1 700 zakázek.

Vybrané služby a počet zakázek:

- Informace – 593
- Dopravní spojení – 238
- Popis trasy – 456
- Vzdálená asistence – 157

U informací se často jedná o výpomoc nalezení informace z webové stránky – kontakty, ceníky, otevírací doby, jídelníček, popis vybrané oblasti (dostupné obchody či lékařská zařízení), program divadel, návody atd. Prostě pomoc tam, kde je webová stránka nepřehledná či jsou informace nepřístupné.

Tvorba podrobných popisů tras (itinerářů) stále zůstává pro naše klienty nejvýznamnější službou.

Za poslední rok služeb využilo 250 jednotlivých klientů, pravidelně služby užívajících klientů je cca 60.

14.3 Tvorba podrobných popisů tras pro firmy či organizace

Naše Navigační centrum organizacím i firmám, které chtějí být vstřícné zrakově postiženým, nabízí službu vypracování podrobného textového popisu cesty do dané organizace, provozovny, prodejny, a to včetně, pokud

by bylo vhodné, popisů vnitřních prostor. Nevidomý je pak díky tomu může samostatně navštívit a na místě se orientovat.

V minulém roce jsme takto vypracovali itineráře například:

- Pro OC Plaza Praha Smíchov a Plzeň jsme vytvořili popis nejen přístupových cest do obchodního centra, ale i popis jeho vnitřních prostor.
- Jako každým rokem jsme i nyní vytvořili tentokrát 5 podrobných itinerářů tras pro zrakově postižené k zpřístupněným budovám v rámci Open House Praha 2024.
- Další pravidelná výpomoc se týkala Běhů se Světluškou. Nyní to byl popis tras pro zrakově postižené běžce na Noční běhy pro Světlušku 2024 v Ostravě.
- V roce 2024 jsme také vytvořili podrobný popis trasy do Muzea loutkářských kultur v Chrudimi.
- Dále byly u Navigačního centra objednány popisy přístupových tras pro zrakově postižené do Muzea Karla Zemana v Praze.
- Centrum vypracovalo také textový popis tras na výstavu Fragment Karlín.
- Trasování přístupu slabozrakých a nevidomých osob k budově radnice ÚMČ Praha 10.

Dále jsme ve spolupráci s oddělením MCI vytvořili dokument s vypracovaným rozpisem návrhů úprav, změn a připomínek pro zlepšení přístupnosti úřadu.

14.4 Databáze popisů přestupových tras

V roce 2024 též pokračovalo doplňování databáze popisů přestupových tras v rámci Pražské MHD. Tyto popisy jsou nyní dostupné přes aplikaci CG Transit, přes telefony BlindShell i nově Corvus a aplikaci PTG. Databáze obsahuje 1 120 konkrétních přestupových tras.

Za rok 2024 ukazuje využití databáze 4 000 zobrazení požadovaných tras.

Provoz Navigačního centra podpořil Nadační fond Českého rozhlasu ze sbírky Světluška částkou 120 000 Kč.

15 E-mailové konference BrailNet

Velmi využívanou službou SONS jsou e-mailové konference. Nabízejí velmi rozsáhlou škálu diskusních témat, a to odborných, zájmových i volnočasových. Dle používání se dělí na distribuční (celkem 14) které jsou určeny k rozesílání informačních zpráv v rámci daného tematického okruhu přihlášeným uživatelům a diskusní (celkem 31), do kterých mohou na dané téma navzájem psát všichni přihlášení členové. Konference tak umožňují výměnu důležitých informací, zkušeností a udržování sociálního kontaktu.

Výběr některých konferencí provozovaných na serveru BrailNet:

Napříč všemi konferencemi je zaregistrováno přes 5 000 e-mailových adres.

Diskusní konference:

- Apple – Konference pro zrakově postižené příznivce produktů společnosti Apple,
- Deskovky – Karetní a deskové hry pro zrakově postižené,
- Fanda – Diskusní konference pro fanoušky výpočetní techniky a asistivních technologií, užívaných zrakově postiženými,
- Haf – Konference pro držitele vodících psů a nejen pro ně,
- Inpora – Informujeme se, radíme si a pomáháme si,
- SZS – Konference pro střelce a příznivce simulované zvukové střelby,
- Odysea – Diskusní fórum o cestování zrakově postižených,
- Zus-l – Konference pro učitele hudby na ZUŠ.

Distribuční/informační konference:

- Vis-Imp – Informace, pozvánky, nabídky pro zrakově postižené z celé ČR,
- Phainfo – Informace z Prahy,
- ctk-domaci – Informační servis ČTK – domácí zpravodajství,
- Zdraví – Distribuce časopisu (měsíčník o zdraví).

Plný aktuální seznam všech konferencí je vždy dostupný na webové stránce <https://konference.brailnet.cz/>.

16 Metodické centrum odstraňování bariér

Úkolem našeho Centra je zajišťování co největší přístupnosti veřejného prostoru pro osoby se zrakovým postižením.

16.1 Ovlivňování legislativy

Připomínkovali jsme pracovní verzi prováděcí vyhlášky stavebního zákona a navazující technické normy (ČSN) v rámci pracovní skupiny pro přístupnost ministra pro místní rozvoj, s Ministerstvy pro místní rozvoj a dopravy jsme řešili Metodickou pomůcku pro obce pro sdílená kola a koloběžky, která zmapovala reálné právní prostředky snahy o regulaci nebezpečné jízdy i odkládání sdílených kol a koloběžek.

16.2 Vyjadřování k dopravním stavbám

Upozorňovali jsme na chyby a navrhovali přístupnější řešení na velmi problematických větších dopravních stavbách, jako jsou přestupní uzly, např. Pardubice autobusový terminál B, Dopravní uzel Praha – Dlouhá Míle, Pardubice – Staročernsko – řešení nové obytné zóny, Praha 3 – metro Jiřího z Poděbrad a návazné tramvajové a autobusové zastávky, dopravní terminál železniční stanice Vsetín včetně nových problémových zastávek MHD, Praha – zastávka Holešovická tržnice, Praha Barrandov apod.

Spolupracujeme s komisí Rady hlavního města Prahy pro pěší dopravu a odstraňování bariér ve veřejném prostoru MHMP a jejich řešení.

Spolupracujeme na stále se vyvíjejícím jednotném dopravním systému pro Prahu (zastávky MHD, přístřešky, označníky, mobiliář, vozy, zastávky apod.).

16.3 Spolupráce s organizacemi řešícími přístupnost

Na praktickém řešení problémů přístupnosti spolupracujeme s následujícími subjekty:

- s Technickým a zkušebním ústavem stavebním (TZÚS) řešena certifikace nových i aktualizovaných prvků určených pro bezpečný a samostatný pohyb osob se zrakovým postižením,
- s vysokými školami – s Dopravní fakultou Jana Pernera Univerzity Pardubice, s Fakultou stavební a Fakultou architektury ČVUT v Praze,
- s firmou Metroprojekt a.s. na řešení dopravních staveb, železničních stanic a přístupnosti metra,
- s ČKAIT konzultace řešení staveb z hlediska přístupnosti,

- s Národní radou osob se zdravotním postižením (NRZP) v rámci pracovní skupiny řešící bezbariérové prostředí veřejných prostor,
- s organizátorem dopravy (ROPID) konzultovány a připomínkovány nové typy autobusů, tramvají a vlakových souprav,
- se Správou železnic (SŽ s. p.) zpřesňování vnitřního předpisu pro parametry orientačních hmatových prvků ve stanicích včetně akustického orientačního a informačního systému na rekonstruovaných nádražích, včetně řešení konkrétních nových stanic, např.: železniční stanice Holice, Kladno, Vysočany, Vsetín, Praha Masarykovo nádraží atd.,
- s Českou spořitelnou a ČSOB trvale spolupracujeme na zpřístupnění poboček, bankomatů a vzájemné informovanosti,
- s Českou poštou, a. s. řešeno zpřístupnění poboček, služeb a zařízení v rámci inovací a rekonstrukcí,
- s knihovnami (v rámci celé ČR) – konzultujeme řešení přístupnosti jejich objektů.

16.4 Osvětové činnosti

Aby sami investoři a projektanti hledali smysluplná přístupná řešení, snažíme se provádět preventivní osvětu. V rámci osvětové činnosti jsme se zúčastnili následujících klíčových akcí a konferencí:

- Prezentace na Úřadu vlády pro zástupce obcí,
- Evropský týden mobility a Den bez aut (DBA), na MHMP odborná a prezentační akce pro širší veřejnost,
- Akce na Fakultě architektury v Praze „Překonejme bariéry“ s Pražskou organizací vozíčkářů s ukázkami a konzultacemi k bezbariérovému prostředí,
- Pro Magistrát hlavního města Prahy, úředníky městských částí, DPP, institut městského plánování a úředníky stavebních úřadů, pracovníky TSK a ROPIDu ve spolupráci s NRZP i samostatně opakované prezentace, přednášky i cílené ukázky a akce ve veřejném prostoru s ohledem na přístupnost a opakující se chyby jak v pozemních, tak i dopravních stavbách,

S ČT1 ukázány bezpečnostní problémy na dopravních a pozemních stavbách.

16.5 Přístupnost kulturních a památkových objektů

Věnujeme se mapování přístupnosti památkových a zájmových objektů s průběžnou aktualizací na webových stránkách www.sons.cz/pamatky.

Činnost Metodického centra byla v roce 2024 podpořena Ministerstvem pro místní rozvoj ČR částkou 1 823 440 Kč.

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

17 Tyflopomůcky SONS s.r.o.

V letošním roce jsme oslavili 30 let od založení prodejen tyflopomůcek v naší organizaci.

V roce 1994 byla prodejna pomůcek pro nevidomé a slabozraké otevřena v Olomouci panem Janem Příborským mimo jiné jako metodické středisko pro vývoj a průzkum trhu. Olomoucká prodejna posílala zboží do celé republiky, pražská prodejna ze začátku pouze nabízela v kamenné prodejně.

V začátcích nabízely prodejny omezený sortiment kompenzačních pomůcek – bílé hole, hmatové hodinky, indikátory hladiny a Pichtovy stroje. Postupem času byl sortiment rozšiřován o drobné pomůcky pro usnadnění života nevidomých jak v domácnosti, tak i při orientaci a komunikaci, pomůcky na výuku psaní, později i elektronické diktafony a záznamníky, v neposlední řadě i o hry pro nevidomé a další. Hlavními dodavateli v počátcích prodejen byla výrobní družstva invalidů a chráněné dílny. Postupně se zaváděl e-shop, který se vyvíjel tak, aby byl pro nevidomé snadno použitelný.

V letošním roce došlo ke změně původně pobočného spolku mateřské organizace SONS na samostatný právní subjekt Tyflopomůcky SONS s.r.o., jejímž je SONS zakladatelem a jediným společníkem.

Za 30 let působení se celá nabídka a sortiment zboží několikanásobně navýšil. Prodejny se snaží vycházet vstříc požadavkům nevidomých a neustále vyhledávají pomůcky, které mohou nevidomým a slabozrakým usnadňovat život.

Kromě přímého prodeje a zasílání zboží pořádáme předváděcí a prodejní akce na rekondičních pobytech, veletrzích pro nevidomé nebo i besedách v oblastních odbočkách.

Roční obrat obou prodejen v roce 2024 byl 10 mil. Kč.

18 Středisko výcviku vodicích psů

Středisko výcviku vodicích psů poskytuje službu sociální rehabilitace osob s těžkým zrakovým postižením. Prostřednictvím vodicího psa se snaží zmírnit společenskou izolaci uživatele a přispět k jeho samostatnějšímu a bezpečnějšímu pohybu. Klientům zajišťuje veškerou podporu v procesu získávání vodicího psa i následný servis. Své služby nabízí uživatelům z celé České republiky již 27 let.

Činnost střediska byla financována prostřednictvím příspěvků od krajských poboček Úřadu práce žadatelům formou darů a příspěvkem MPSV na službu sociální rehabilitace. Projekt je realizován s finanční podporou Magistrátu hl. m. Prahy ve výši 329 000 Kč.

18.1 Akce pro držitele vodicích psů

Středisko v roce 2024 připravilo řadu aktivit podporujících zapojení klientů do komunity a aktivního života:

- návštěva cvičitelek klubového setkání KDVP v Českých Budějovicích a Hradci Králové, kde proběhlo procvičování dovedností a pomoc při řešení individuálních požadavků držitelů vodicích psů,
- návštěva muzikálového představení v divadle Hybernia,
- podzimní setkání klientů ve středisku a beseda s policejním kynologem,
- čtvrtý ročník soutěže ve výkonu vodicích psů „Jinonická vrtule“,
- rekondice pro držitele vodicích psů v Prachovských skalách,
- návštěva a beseda se členy odbočky SONS v Praze a Přerově.

Klienti jsou pravidelně informováni o dění ve středisku prostřednictvím Zpravodaje SVVP a mají možnost individuálního procvičování dle svých potřeb.

18.2 Akce pro veřejnost

Svou činnost středisko prezentovalo veřejnosti na následujících akcích: Zažít Waltrovku jinak v Praze 5, koncert Bílá pastelka na Václavském náměstí, Noc vědců na VŠCHT, Den s Policií ČR, Den zdraví v Praze 13, beseda k Mezinárodnímu dni vodicích psů v Šumperku a Havlíčkově Brodě, přednáška pro zaměstnance British Council, rozhovor v Českém rozhlasu 2 v pořadu „Tobogán“, rozhovor v Českém rozhlasu Zlín, prezentace na čtyřech adventních koncertech Národního divadla.

Středisko nezapomíná na vzdělávání mládeže a umožňuje exkurze studentům všech typů škol. V roce 2024 středisko navštívilo celkem cca 180 dětí a studentů od mateřských po vysoké školy.

18.3 Předání psi a psi ve výcviku

V průběhu roku 2024 bylo předáno klientům v České republice 7 vodících psů, 3 asistenční psi a 2 psi pro klienty zahraničních škol. Z výcviku byli vyřazeni 3 psi z povahových důvodů a 3 psi z předvýchovy ze zdravotních důvodů. Podařilo se odchovat 15 štěňat zvláštních vrhů. Středisko spolupracuje s českými i zahraničními školami vodících psů (ze Slovenska, Chorvatska, Itálie, Izraele, Holandska, Belgie, Maďarska a dalších).

19 Kultura

19.1 Dny umění nevidomých

Festival Dny umění nevidomých se konal v roce 2024 již po třicáté a představil řadu profesionálních nevidomých a těžce slabozrakých umělců v oblasti hudební, pěvecké a výtvarné. Tento festival probíhá po celé České republice a za dobu své existence si získal velký zájem veřejnosti.

Nadaní profesionální umělci s těžkou zrakovou vadou prezentují své umění na koncertech, výstavách, setkáních s veřejností, aktivitách v knihovnách, výchovných koncertech ve školách a při spolupráci s významnými orchestry. Cílem festivalu je přesvědčit laickou i odbornou veřejnost, že také člověk nevidomý či slabozraký může svým talentem a svojí pílí dosáhnout významných úspěchů a obohatit život naší společnosti.

Festival se koná za finanční podpory Ministerstva kultury, krajských a místních samospráv a firemních či soukromých dárců.

V roce 2024 jsme uspořádali v Praze např. následující kulturní akce zrakově postižených umělců:

Výstava obrazů a janter slabozraké malířky Zlaty Zumrové v Týnské literární kavárně, která se konala v průběhu celého května, byla zahájena vernisáží za osobní účasti malířky. Ta návštěvníkům přiblížila postup, jakým kreslí své obrazy, a také svůj životní příběh. O hudební doprovod se postaral Miroslav Orság, který zahrál na svůj oblíbený akordeon české i zahraniční evergreeny.

Též v květnu se konal koncert v námi oblíbeném prostředí Werichovy vily. Na koncertě vystoupilo ženské vokální trio Makabara, které zazpívalo nejen hebrejské a lidové písně, ale také několik písní z vlastní tvorby. Druhým vystupujícím byl multižánrový kytarista Martin Rous, který zahrál své vlastní písně, ale také několik písní Karla Gotta a dalších zpěváků. O technické zajištění zvuku se postaral nevidomý zvukař Petr Mašek. Koncert navštívilo cca 100 návštěvníků, kteří se kromě hudebního zážitku mohli seznámit s pomůckami používanými zrakově postiženými, vyzkoušet simulovanou zvukovou střelbu pro zrakově postižené nebo navštívit Werichovu vilu.

V červnu se v Kosteletě u Salvátora konal koncert zrakově postižených umělců spojený s předáváním Cen SONS za práci ve prospěch zrakově postižených. Na koncertě byla předána čtyři ocenění za práci ve prospěch nevidomých a slabozrakých Milanu Pešákovi (in memoriam), Petru Peňázovi, Jiřímu Reichelovi a Vladimíru Krajíčkovi a vystoupila jedna zpěvačka a šest interpretů na klavír, klarinet a flétnu.

V říjnu se opět v Kosteletě u Salvátora konal koncert pěveckého sboru zrakově handicapovaných Vokál klub, který tak oslavil 20 let své existence. Na koncertě mimo tento sbor vystoupila také známá klavíristka a zpěvačka Ráchel Skleničková a Břevnovský chrámový sbor. Na koncertě sbor zazpíval své starší, ale také některé novější písně. Koncert byl posledním, který vedl dosavadní sbormistr Pavel Menhart, a zároveň prvním, který vedl jeden z nových sbormistrů Lukáš Koudelka.

Již tradiční Koncert pro Bílou pastelku jsme uspořádali v říjnu, v poslední den pouliční verze sbírky, na Václavském náměstí. Vystoupili zrakově postižení umělci – zpěvačka Kamila Koncová Blažková se svým manželem Adamem Blažkem hrajícím na klávesy a orchestr Big Braille Band složený se studentů a absolventů Konzervatoře Jana Deyla pro zrakově postižené. Jako veřejnosti známá hvězda podporující naši sbírku a činnost vystoupila zpěvačka Olga Lounová. Její vystoupení přitáhlo mnoho návštěvníků.

Další pravidelnou podzimní akcí bylo vyhlášení nejlepších dvojic dobrovolníků sbírky Bílá pastelka, které proběhlo v listopadu v Rezidenci primátora hl. m. Prahy. Záštitu nad akcí převzal primátor Bohuslav Svoboda, který ji také osobně navštívil. Dalším významným hostem byla místopředsedkyně Senátu Jitka Seitlová. Na akci opět vystoupil Vokál klub a nevidomý akordeonista Miachilis Olahovs.

V prosinci proběhl ve Španělském sále Pražského hradu u příležitosti Mezinárodního dne osob se zdravotním postižením 29. slavnostní koncert zrakově postižených sólistů. Na koncertě vystoupil arménský klavírista žijící ve Francii Levon Karapetyan a český tubista Jan Adamec. Oba sólisty doprovodil Karlovarský symfonický orchestr, který v tomto roce oslavil již svoji 200. sezonu, se svým šéfdirigentem Ondřejem Vrabcem.

V ostatních regionech republiky proběhla mnohá hudební vystoupení, výstavy a koncerty. Navštívit naše akce jste mohli např. ve Frýdku-Místku, Olomouci, Šumperku, Jeseníku, Prostějově, Přerově, Blansku, Brně, Kyjově, Havlíčkově Brodu, Rokycanech, Plzni či Pelhřimově. Mezi oblíbené účastníky festivalu patří pěvecké trio Makabara, nevidomá zpěvačka Alena Terezie Vítek, nevidomý zpěvák Radek Žalud, nevidomá klavíristka a zpěvačka Ráchel Skleničková, nevidomá flétnistka a zpěvačka Eva Blažková, hudební skupina Kyklop band, country skupina Pěšáci, nevidomý klavírista a zpěvák Honza Jareš, slabozraká grafička Markéta Evjáková, prakticky nevidomý fotograf Lubomír Pavelčák, nevidomý fotograf Václav Fanta, těžce slabozraký výtvarník Lukáš Černý, prakticky nevidomý hudební skladatel, klavírista a akordeonista Petr Bazala, pěvecký sbor nevidomých a slabozrakých Vokál klub, nevidomý klavírista Adam Blažek, nevidomý saxofonista Jakub Blažek, nevidomá zpěvačka Kamila Koncová Blažková a řada dalších umělců.

Oblastní odbočky SONS pořádají v rámci festivalu Dny umění nevidomých aktivity pravidelně a přitahují veřejnost k poznání života zrakově postižených osob a naší činnosti pro ně.

Více informací na www.sons.cz/dun.

19.2 Tyfloart

Celostátní festival Tyfloart je přehlídkou zájmové umělecké činnosti osob s těžkou zrakovou vadou a je jediný tohoto druhu v naší republice. Představuje nadané amatérské umělce, kteří dokáží prezentovat své hudební, pěvecké, recitační, literárně-dramatické, výtvarné, herecké a další dovednosti a představují tak veřejnosti možnosti aktivit osob s těžkou zrakovou vadou. Festival se v letošním roce konal pod taktovkou tábořské odbočky v druhé polovině listopadu ve městě Sezimovo Ústí. V rámci festivalu se podařilo realizovat deset hudebních koncertů pro cca 220 osob, dále proběhly výtvarně rukodělné workshopy, kde se účastníci mohli seznámit s pletením z pedigu, prací s korálky, tvořením z keramické hlíny atd. Na divadelní scéně si posluchači užili například recitace z francouzské lidové poezie. Také se uskutečnily tři výlety (zámek Brandlín, Husitské muzeum, poutní místo a klášter Klokoty), kde měli účastníci možnost si projít haptické výstavy a účastnit se komentovaných prohlídek. Součástí festivalu byla také vernisáž díla nevidomého umělce pana Václava Fanty. Celý festival byl naplněn souzněním komunity osob s těžkou zrakovou vadou a zdravou veřejností a získal velký ohlas mezi diváky.

Festival se konal za finanční podpory Ministerstva kultury ČR, města Sezimovo Ústí, Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška, Lions Clubu Tábor, společnosti SILON, České spořitelny a dalších.

Více informací na www.sons.cz/tyfloart.

20 Masáže zrakově postiženými maséry

Pro širokou veřejnost, zaměstnance i členy našeho spolku nabízíme již několikátým rokem relaxační masáže nevidomými nebo slabozrakými maséry. Jedna z maséren je umístěna v ústředí našeho spolku, další pak provozujeme ve Vsetíně a Zlíně. V nabídce máme jak masáže klasické, tak i lymfatické, reflexní nebo baňkování. Zaměstnali jsme nového nevidomého maséra, který má mnohaleté zkušenosti s různými druhy masáží. Díky prezentaci na portálu Slevomat.cz se nám daří stále navyšovat počet nových klientů.

Již sedmým rokem spolupracujeme se společností Globus ČR v.o.s. a nabízíme masáže pro jejich zaměstnance přímo v jejich provozovnách. Své služby jsme provozovali též v Lexum a.s., dvakrát do měsíce probíhaly relaxační masáže pro zaměstnance jejich pražské kliniky. Firmám nabízíme masáže formou čerpání náhradního plnění.

21 Braillovský tisk

I v roce 2024 jsme poskytovali na ústředí SONS v rámci našich služeb možnost tisku v Braillově hmatovém písmu vidomým i nevidomým zájemcům o tuto službu.

Ne vše lze předat v elektronické podobě a stále se vyskytují situace, kdy je potřeba dostat text ke zrakově postiženým i na papíře. Takovým příkladem mohou být třeba poznámky, doprovodné texty na výstavách, programy, přání k významným událostem, PF, příbalové letáky, návody, dopisy apod.

Zrakově postiženým klientům poskytuje SONS braillovský tisk zdarma, a to až do výše 100 listů ročně.

Ostatním zájemcům je služba zpoplatněna a je nabízena jak pro soukromé, tak i komerční potřeby. Klientům vyjma samotného výsledného tisku poskytujeme i odpovídající úpravu podkladů a odborné konzultace. V roce 2024 jsme tak například tiskli anotaci k výstavě Planeta Praha pro Institut plánování a rozvoje hl. města Prahy, manuály pro optický přístroj pro nevidomé pro firmu Matapo, tiráž v anglickém jazyce k výstavě haptických modelů pro výstavu konající se v Benátkách v Itálii, manuály péče o dětský chrup pro projekt Dětský úsměv (projekt preventivní péče o zuby dětí v mateřských a základních školách), brožury k zámku Bruntál a mnoho dalšího.

Celkem bylo v roce 2024 vytištěno úctyhodných 14 533 stran.

Na naši organizaci se rovněž obracejí různé instituce s žádostí o kontrolu jejich snah o opatření svých výrobků braillovským popisem. V roce 2024 to bylo např. O2, kde jsme se podíleli na manuálu pro jejich zařízení O2 SmartBox.

Naší další aktivitou, která nás posouvá ještě dále ve zpřístupňování běžných věcí zrakově postiženým, je možnost tisku na 3D tiskárně. Jsme v omezeném množství schopni dodat hmatové popisky, piktogramy, nápisy apod. tam, kde je jich potřeba. Její využití vidíme např. na stálých výstavách, veřejných budovách a místech, kde jsou vůči nevidomým a slabozrakým otevření a vstřícní.

22 Poděkování dárcům

Děkujeme všem individuálním i firemním dárcům, kteří nás dlouhodobě a nezištně podporují v našich činnostech a projektech.

S našimi důležitými partnery – společností Lexum a.s. a Lions Clubs International – District 122, Česká republika a Slovenská republika, jsme úspěšně pokračovali v nastavené spolupráci i v roce 2024. Podařilo se nám oslovit i dárce nové, jako například farmaceutickou společnost Angeliny Pharma.

Podařilo se nám opět spolupracovat s řadou firem a organizací, které nám poskytují své výrobky nebo služby buď zcela zdarma, nebo s výraznou slevou. Mezi ně patří například Alcaserv Czech, a.s., Apptc.me s.r.o, Atrium Flora a.s., BSH domácí spotřebiče s.r.o., Česká tisková kancelář, Česká televize, Petr Vyhnálek, Marten s.r.o., Seznam.cz., Toteman s.r.o., T-Mobile Czech Republic a.s., Vinselekt Michlovský a.s., Webnode a mnohé další.

Naše projekty byly realizovány díky Nadačnímu fondu Českého rozhlasu, Nadaci ČEZ, Nadaci O2, Nadačnímu fondu Mathilda, Leontinka a mnoha jiným. Také jsme využili možnosti dotačního programu Nadace rozvoje občanské společnosti, např. program společnosti Tesco Stores ČR a.s. „Vy rozhodujete, my pomáháme“, kde jsme zvítězili v hlasovací soutěži zákazníků s naším projektem Knihovny digitálních dokumentů.

Dále děkujeme za významnou podporu naší činnosti krajům.

Všem dárcům děkujeme za jejich podporu.

Významní dárci

manželé Adámkovi	Lexum a.s.
Agro – společnost MORAVA s.r.o.	Lions Club International – District 122 Česká a Slovenská republika
Amfora Petr Salava	Lions Club Tábor
Angelini Pharma Česká republika s.r.o.	Lorenc Václav
Ant. Petr, spol. s r.o.	M D Let s.r.o.
ASD Software, s.r.o.	MA-DONA s.r.o. s.r.o.
Austin Detonator s.r.o.	Merthin s.r.o.
Bradáčová Hana	MGV+H s.r.o.
manželé Boumovi	Mgr. Mrázek Jan
Brůček František	Mucha Petr
JUDr. Březina Aleš	Nadace ČEZ
BSH domácí spotřebiče s.r.o.	Nadace Leontinka
Buráš Petr	Nadace O2
Capouch Pavel	Nadace Plné Vědomí
CompuNet s.r.o.	Nadace Preciosa
Ing. Čapek Ondřej	Nadační fond Českého rozhlasu sbírka Světluška
manželé Čepelkovi	Nadační fond Mathilda
Česká spořitelna, a.s.	Nadační fond Veolia
Ing. Čoupek Stanislav	Nedoma Pavel
Dědinová Petra	Nemocnice Šumperk a.s.
Derator s.r.o.	PACAP, s.r.o.
Dětské zdravotní středisko s.r.o. Karlovy Vary	Parker-Hannifin s.r.o.
Divadlo kouzel Pavla Kožíška	Peca Ondřej
Dobré místo pro život	Plzeňská teplárenská, a.s.
PhDr. Ing. Dub Miroslav	Podstatzká Marie
FABIÁN – BRDY, z.s.	Prouza Ludvík
Flux, spol. s r.o.	Provincie Kapucínů v České republice, kapucínát v Olomouci
GOLDEN GATE CZ a.s.	Průmysl kamene a.s.
Gynekologie Vesec s.r.o.	Průmyslová keramika, spol. s r.o.
H-AGEM Zdeněk Syneček	PWO Czech Republic a.s.
Hájková Iva	Raclavský Michal
Handi-friendly s.r.o.	MUDr. Rajmonová Marie
MUDr. Honková Lucie	ROBE lighting s.r.o. s.r.o.
HSF System a.s.	Rotaract Club Brno, z. s.
Husák Ladislav	Rybenská Jana
INTERVET, s.r.o.	Salix Morava s.r.o.
Jakubec Jiří	SAMSON PRAHA, spol. s r.o. a s.r.o.
JMB-STEEL s.r.o.	Scott Bader Eastern Europe s.r.o.
Kayaku Safety Systems Europe a.s.	Sedlář Radovan
Kopřiva Štěpán	Sedloň Josef
Kotráš Václav	Seznam.cz
Kovář Jan	SHM, s. r. o.
Kučera David	SILON s.r.o.
Látal Jiří	SITEZ s.r.o.
Mgr. Lávička Pavel	

Smolík Radek
Solution and Services s.r.o.
SPERSICOM QUALITY s.r.o.
STEATIT s.r.o.
Strnadlová Hana
SUBARU ČR, s.r.o.
Suchánek Michal
SVVP
Šestáková Jana s.r.o.
Šimko Pavel
Šírová Jana
Šlajs Josef
Šturm Martin
Švandová Markéta
Táborský Miloš
Tatarka Petr
Teplárny Brno, a.s.
Tesco Stores ČR a.s.
The UK Online Giving Foundation

TJ Dent s.r.o.
Toteman s.r.o.
JUDr. Trapl Vojtěch
UK Online 2023
UVAX, s. r. o.
UV-TECHNIK CZ s.r.o.
Ing. arch. Vavřík Ivan
Veolia Energie ČR, a.s.
Vrba Lukáš
Vrubel Pavel
WILENS, spol. s r.o.
Základní organizace Českého zahrádkářského svazu, Žďár nad Sázavou
Základní škola Chomutov, Akademika Heyrovského 4539
Zdravotnické zařízení Šumava, spol. s r.o.
Zicha Jan
Zlatá Andělka z.s.
Zdravotnické zařízení Šumava, spol. s r.o.
MUDr. Žákovská Lucie

jihomoravský kraj

čstecký kraj

23 Zpráva o hospodaření za rok 2024

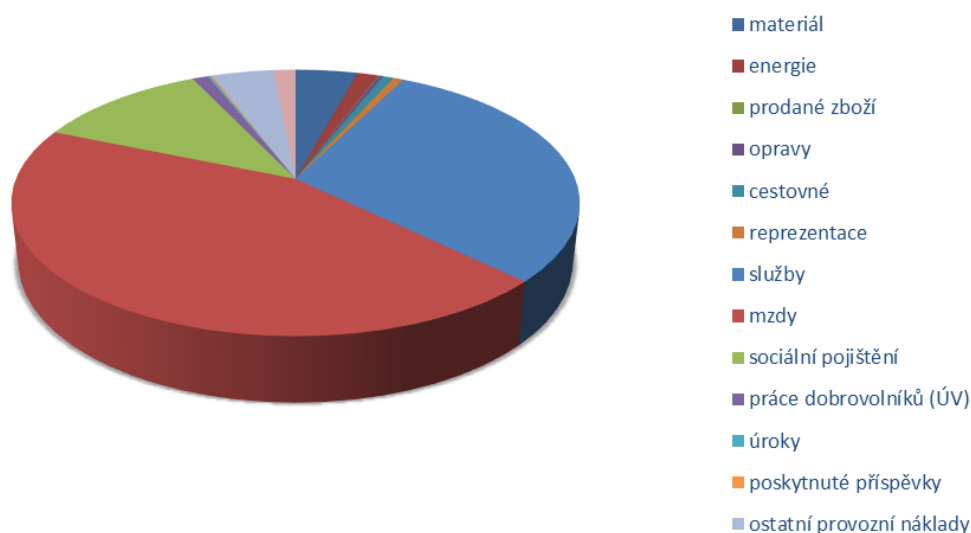
V roce 2024 měla SONS 248 projektů, z toho 10 projektů celostátních. Organizace měla 81 středisek, které se v účetnictví sledovaly odděleně. Jednalo se jak o velké projekty dotované Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvem zdravotnictví ČR či Úřadem vlády, tak i malé regionální projekty.

Celkové náklady organizace dosáhly částky 90 579 107,62 Kč. Jedná se o celkové náklady, které zahrnují jak náklady ústředí, tak všech středisek včetně Střediska výcviku vodících psů. Ve srovnání s rokem 2023 došlo ke snížení o téměř 5 milionů Kč. Snížení nákladů bylo způsobeno snížením odpisů oproti roku 2023 (rok 2023 6 775 tis. Kč, rok 2024 1 325 tis. Kč).

Osobní náklady za rok 2024 činily celkem 50 428 899,33 Kč pro 120 zaměstnanců, což představuje 55 % celkových nákladů.

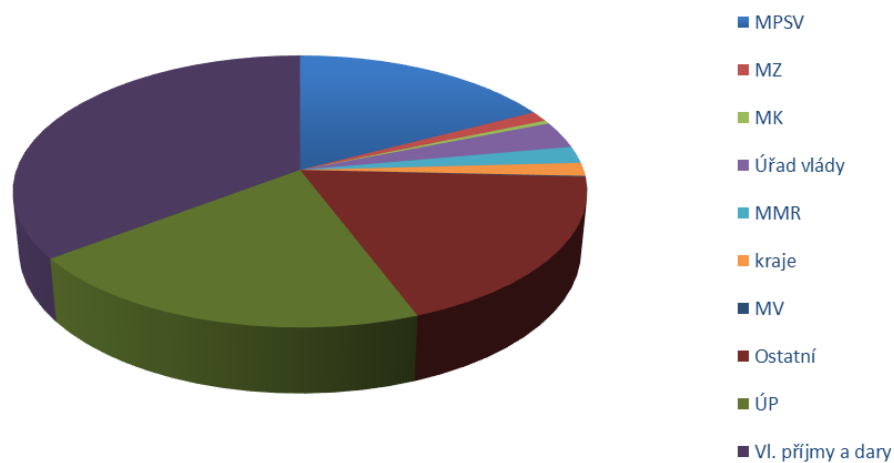
Náklady na nájemné činily 2 885 289,86 Kč, na služby z nájmu pak 2 728 448,67 Kč. Další významnou nákladovou položkou jsou výkony spojů, které činily za rok 2024 celkem 1 605 542,55 Kč, což představuje 1,77 % z celkových nákladů. Náklady na účetní služby včetně zpracování mezd činily 4 294 855,18 Kč, což představuje 4,74 % z celkových nákladů organizace. Výše nákladů na reprezentaci, které představovaly 0,67 % celkových nákladů organizace, je v roce 2024 obdobná jako v roce 2023.

Struktura nákladů v roce 2024

Náklady v roce 2024	
materiál	3 800 579,38 Kč
energie	1 293 098,85 Kč
prodané zboží	50 525,38 Kč
opravy	264 775,15 Kč
cestovné	664 110,94 Kč
reprezentace	614 161,21 Kč
služby	27 077 024,04 Kč
mzdy	39 892 748,92 Kč
sociální pojištění	10 536 150,41 Kč
práce dobrovolníků (ÚV)	951 808,00 Kč
úroky	159 920,50 Kč
poskytnuté příspěvky	118 862,57 Kč
ostatní provozní náklady	3 812 490,27 Kč
odpisy	1 324 678,00 Kč
ostatní náklady	18 174,00 Kč
Celkem	90 579 107,62 Kč

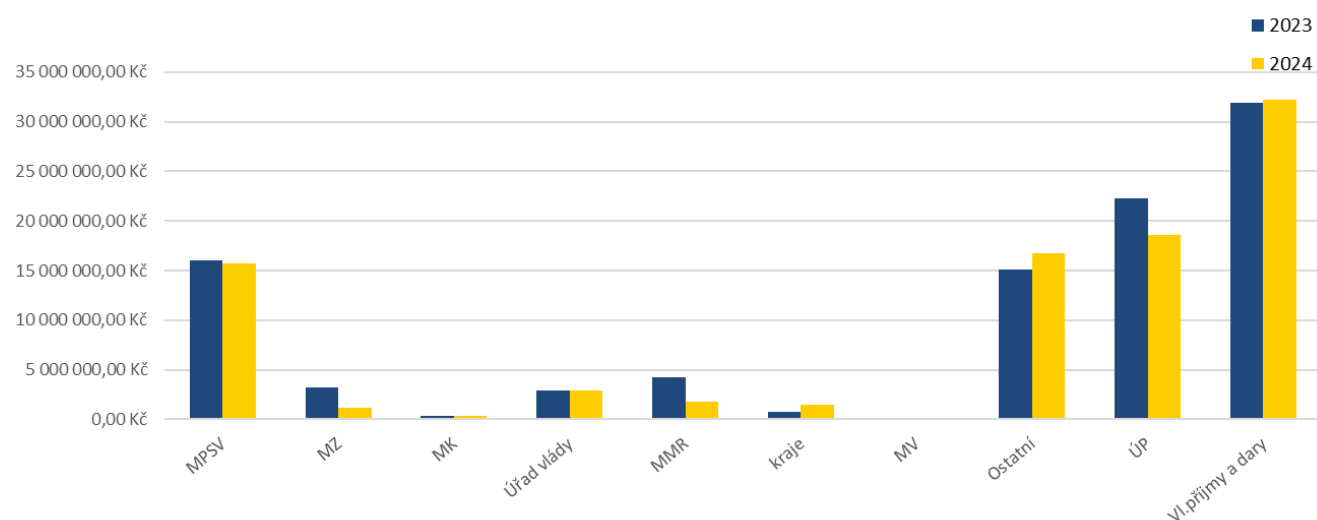
Struktura výnosů v roce 2024

Výnosy v roce	2024	2023
MPSV	15 720 400,00 Kč	16 005 889,00 Kč
MZ	1 136 544,70 Kč	3 250 032,00 Kč
MK	380 000,00 Kč	380 000,00 Kč
Úřad vlády	2 896 163,00 Kč	2 921 285,00 Kč
MMR	1 823 440,00 Kč	4 263 290,37 Kč
kraje	1 441 894,00 Kč	729 830,00 Kč
MV	94 000,00 Kč	130 000,00 Kč
Ostatní	16 769 235,19 Kč	15 145 923,76 Kč
ÚP	18 534 152,54 Kč	22 235 426,54 Kč
Vlastní příjmy a dary	32 165 711,64 Kč	31 885 846,31 Kč
Celkem	90 961 541,07 Kč	96 947 522,98 Kč

Celkové výnosy organizace dosáhly částky 90 961 541,07 Kč. Ve srovnání s rokem 2023 byly výnosy o 6 mil. Kč nižší.

Výnosy v letech 2023-2024

Hospodaření organizace skončilo ziskem ve výši 382 433,45 Kč. Z toho ústředí vykázalo zisk ve výši 402 067,02 Kč (odpisy majetku ve výši 1 256 807 Kč). Středisko výcviku vodících psů vykázalo ztrátu ve výši 19 633,57 Kč (odpisy majetku 67 871 Kč).

Stav finančních prostředků na účtech SONS k 31. 12. 2024 byl 28 618 571,95 Kč.

SONS ČR, z. s.

Krakovská 1695/21

110 00 Praha 1

tel.: 221 462 462

e-mail: sons@sons.cz

www.sons.cz